

Regeringens proposition 2001/02:3

Prop. 2001/02:3

En begränsningsregel för fastighetsskatten, m.m.

Prop.
2001/02:3

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 27 september 2001

Göran Persson

Bosse Ringholm
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en begränsningsregel för fastighetsskatten. Regeln tar sikte på fastighetsägare och tomträttsinnehavare som bor i småhus – småhusenheter och småhus med tillhörande tomtmark på lantbruksenheter. Begränsningen sker genom skattereduktion. Regeln innebär att fastighetsskatten efter skattereduktionen – under vissa förutsättningar – inte skall överstiga 5 procent av den skattskyldiges inkomst. Vid inkomstberäkningen beaktas också den skattskyldiges förmögenhet på visst sätt. I förmögenheten räknas inte den aktuella fastighetens taxeringsvärde in. Reglerna gäller endast den skattskyldiges permanenta bostad och de gäller småhus som inte upplåtits med hyres- eller bostadsrätt. Fritidsfastigheter omfattas inte. Reglerna är endast tillämpliga under förutsättning att den skattskyldiges fastighet har ett taxeringsvärde som uppgår till minst 280 000 kr. Uppgår den skattskyldiges inkomster till 600 000 kr eller mer är reglerna heller inte tillämpliga. Skattereduktionen kan uppgå till högst 27 200 kr. Endast fastigheter i Sverige omfattas.

Finns det flera personer i den skattskyldiges hushåll beräknas inkomsterna gemensamt för den skattskyldige och andra i samma hushåll. Detsamma gäller om hushållsmedlemmarna – t.ex. två makar – äger fastigheten tillsammans. De personer som sambeskattas vid förmögenhetsbeskattningen anses ingå i samma hushåll. Särskilda regler finns vid dödsfall för efterlevande make, sambo, eller underåriga barn som övertar fastigheten.

Reglerna föreslås träda i kraft den 1 december 2001 och tillämpas första gången vid 2002 års taxering. Detta innebär alltså att reglerna skall tillämpas retroaktivt från den 1 januari 2001.

I propositionen föreslås slutligen vissa korrigeringar i bestämmelserna om skattebefrielse i lagen (1994:1776) om skatt på energi. Även dessa ändringar föreslås träda i kraft den 1 december 2001. De nya bestämmelserna skall dock tillämpas för tid från och med den 1 oktober 2001. Prop. 2001/02:3

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om skattereduktion för fastighetsskatt	5
2.2	Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)	9
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	10
3	Ärendet och dess beredning	15
4	Bakgrund	16
4.1	Regler om fastighetstaxering och fastighetsskatt	16
4.2	Fastighetsbeskattningskommittén	17
4.3	Finansdepartementets förslag till begränsningsregel	17
5	Överväganden och förslag	18
5.1	En regel om att begränsa fastighetsskatten genom skattereduktion	18
5.2	Hushållsbegreppet	22
5.3	Den permanenta bostaden	25
5.4	Hushållsinkomst	28
5.5	Efterlevande	31
5.6	Justering för nyproducerade fastigheter	32
5.7	Taxeringsenheter som innehåller flera värderingsenheter	33
5.8	Förfarandet	35
5.9	Ikraftträdande	36
6	Offentligfinansiella effekter m.m.	36
7	Författningskommentar	38
7.1	Förslaget till lag om skattereduktion för fastighetsskatt ...	38
7.2	Förslaget till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)	43
7.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi	43
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian En begränsningsregel för fastighetsskatten genom skattereduktion	45
Bilaga 2	Lagförslag i promemorian En begränsningsregel för fastighetsskatten genom skattereduktion	47
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser till promemorian En begränsningsregel för fastighetsskatten genom skattereduktion	52
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	53
Bilaga 5	Lagrådets yttrande 2001-09-13	58
	Utdrag ur protokoll vid regeringsammanträde den 27 september 2001	64

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om skattereduktion för fastighetskatt,
2. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483),
3. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om skattereduktion för fastighetsskatt

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Ägare av fastighet i Sverige skall under de förutsättningar och i den omfattning som anges i denna lag tillgodoräknas skattereduktion.

2 § Termer och uttryck som används i denna lag har samma betydelse och tillämpningsområde som i fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

Med taxeringsår avses taxeringsår enligt 1 kap. 12 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Bestämmelserna i denna lag om fastighet som är småhusenhet eller lantbruksenhet gäller också del av fastighet, flera fastigheter eller delar av fastigheter som är sådan enhet.

3 § Med ägare avses även den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) skall likställas med ägare.

Enbart de personer som enligt 21 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt skall sambeskattas skall vid tillämpningen av denna lag anses ingå i samma hushåll. Har ett dödsbo rätt till skattereduktion enligt 8 § skall dödsboet och de personer som avses i 8 § 1 vid tillämpningen av 9–12 §§ anses ingå i samma hushåll.

Villkor för skattereduktion

De som kan tillgodoräknas skattereduktion

4 § Skattereduktion kan enbart tillgodoräknas fysiska personer och dödsbon som är ägare av fastigheter för vilka de är skattskyldiga enligt lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt.

5 § Skattereduktion kan tillgodoräknas den som ägt en fastighet och varit bosatt där hela året före taxeringsåret om fastigheten utgörs av en småhusenhet eller av ett småhus som är inrättat till bostad åt högst en eller två familjer med tillhörande tomtmark på en lantbruksenhet (*reduktionsfastigheten*).

Om det i ett hushåll finns flera fastigheter som uppfyller villkoren i första stycket anses endast den fastighet som har högst taxeringsvärde som reduktionsfastighet.

Den skattskyldige anses bosatt på den fastighet där han rätteligen skall vara folkbokförd.

Särskilda regler vid dödsfall

6 § Skattereduktion kan oavsett bestämmelserna i 5 § tillgodoräknas den skattskyldige om denne året före taxeringsåret har förvärvat fastigheten genom arv eller testamente efter sin make, sambo eller förälder, eller genom bodelning med anledning av makens eller sambons död om

1. den skattskyldige vid utgången av det år dödsfallet inträffade sambeskattas med makens, sambons eller föräldrarnas dödsbo enligt bestämmelserna i 21 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt,

2. maken, sambon eller föräldern var bosatt på fastigheten den 1 januari året före taxeringsåret och dessa förhållanden därefter bestått fram till dödsfallet, eller dennes dödsbo ägde fastigheten den 1 januari året före taxeringsåret,

3. den skattskyldige var bosatt på fastigheten den 1 januari det år då dödsfallet inträffade och detta förhållande därefter bestått fram till utgången av året före taxeringsåret, och

4. den skattskyldige fortfarande ägde fastigheten vid utgången av året före taxeringsåret.

7 § Ett dödsbo kan tillgodoräknas skattereduktion för det år dödsfallet inträffade om

1. den avlidnes efterlevande make, sambo eller barn vid utgången av det år dödsfallet inträffade sambeskattas med dödsboet enligt bestämmelserna i 21 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt,

2. den avlidne ägde och var bosatt på fastigheten den 1 januari året före taxeringsåret och dessa förhållanden därefter bestått fram till dödsfallet, och

3. den efterlevande maken, sambon eller barnet är delägare i dödsboet och var bosatt på fastigheten under hela det år som föregått taxeringsåret.

8 § Ett dödsbo kan tillgodoräknas skattereduktion för året efter dödsfallsåret om

1. den avlidnes efterlevande make, sambo eller barn vid utgången av det år dödsfallet inträffade sambeskattas med dödsboet enligt bestämmelserna i 21 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt,

2. den avlidne ägde och var bosatt på fastigheten den 1 januari det år dödsfallet inträffade och dessa förhållanden därefter bestått fram till dödsfallet, och

3. den efterlevande maken, sambon eller barnet är delägare i dödsboet och var bosatt på fastigheten den 1 januari det år dödsfallet inträffade och detta förhållande därefter bestått fram till utgången av året efter dödsfallsåret.

Skattereduktionens storlek

9 § För beräkningen av skattereduktion fastställs ett avräkningsunderlag och ett spärrbelopp enligt bestämmelserna i 9 och 10 §§.

Avräkningsunderlaget

10 § Avräkningsunderlaget är den fastighetsskatt som påförs den skattskyldige för reduktionsfastigheten enligt bestämmelserna i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt, dock högst 30 000 kronor eller, då halv fastighetsskatt tas ut enligt 3 § andra stycket samma lag, 15 000 kronor.

Ägs reduktionsfastigheten av flera delägare som ingår i samma hushåll, skall ett gemensamt avräkningsunderlag fastställas för delägarna.

Har en fastighetsägare avlidit, skall avräkningsunderlaget beräknas gemensamt för dödsboet och den efterlevande om

1. förhållandena är sådana som avses i 7 eller 8 § och
2. den efterlevande har förvärvat fastigheten på det sätt som avses i 6 §.

Spärrbeloppet

11 § Spärrbeloppet är fem procent av summan av

1. den skattskyldiges beskattningsbara förvärvsinkomst enligt 1 kap 5 § inkomstskattelagen (1999:1229)

2. den skattskyldiges överskott i inkomstslaget kapital enligt 1 kap. 6 § inkomstskattelagen och

3. 15 procent av den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet beräknad enligt 19 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt och minskad med reduktionsfastighetens taxeringsvärde till den del det inte överstiger 3 000 000 kronor.

Om det finns flera medlemmar i den skattskyldiges hushåll eller om reduktionsfastigheten ägs av flera delägare som ingår i samma hushåll, skall spärrbeloppet fastställas gemensamt för dem.

Spärrbeloppet får inte fastställas till ett lägre belopp än 2 800 kronor.

12 § Om avräkningsunderlaget överstiger spärrbeloppet, skall den skattskyldige tillgodoräknas en skattereduktion som motsvarar skillnaden mellan avräkningsunderlaget och spärrbeloppet.

Om avräkningsunderlaget har beräknats gemensamt enligt 10 § andra eller tredje stycket och om det då överstiger spärrbeloppet, skall skattereduktionen tillgodoräknas i förhållande till vars och ens andel av den sammanlagda fastighetsskatten för reduktionsfastigheten.

Förfarandet

13 § Bestämmelser om att hänsyn skall tas till skattereduktion för fastighetsskatt vid beslut om slutlig skatt finns i 11 kap. 9 § skattebetalningslagen (1997:483).

14 § Skattereduktion för fastighetsskatt räknas av mot kommunal och statlig inkomstskatt enligt inkomstskattelagen (1999:1229) samt mot statlig fastighetsskatt.

Skattereduktion för fastighetsskatt tillgodoräknas den skattskyldige före skattereduktion enligt lagen (2000:1380) om skattereduktion för utgifter för vissa anslutningar för tele- och datakommunikation och skattereduktion enligt inkomstskattelagen, men efter skattereduktion enligt lagen (2000:1006) om skattereduktion på förvärvsinkomster vid 2002 års taxering.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2001 och tillämpas första gången vid 2002 års taxering.

2.2 Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 9 § skattebetalningslagen (1997:483) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap. 9 §¹

Skattemyndigheten fattar varje år beslut om skattens storlek enligt den årliga taxeringen (grundläggande beslut om slutlig skatt). Slutlig skatt kan bestämmas också genom omprövningsbeslut och till följd av beslut av domstol.

Med slutlig skatt avses summan av skatter och avgifter enligt 10 § minskad med skattereduktion enligt

1. lagen (2000:1006) om skattereduktion på förvärvsinkomster vid 2002 års taxering,

2. *lagen (2000:1380) om skattereduktion för utgifter för vissa anslutningar för tele- och datakommunikation och*

3. 65 kap. 9–12 §§ *inkomstskattelagen (1999:1229).*

2. *lagen (2001:000) om skattereduktion för fastighetsskatt,*

3. *lagen (2000:1380) om skattereduktion för utgifter för vissa anslutningar för tele- och datakommunikation, och*

4. 65 kap. 9–12 §§ *inkomstskattelagen (1999:1229).*

Denna lag träder i kraft den 1 december 2001.

¹ Senaste lydelse 2000:1382.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Prop. 2001/02:3

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1994:1776) om skatt på energi *dels* att 6 a kap. 1 § skall ha följande lydelse, *dels* att det i lagen skall införas en ny paragraf, 6 a kap. 5 §, av följande lydelse.

6 a kap. 1 §¹

Nuvarande lydelse

Bränsle som används för nedan angivna ändamål, i förekommande fall med undantag för vissa bränsleslag, skall helt eller delvis befrias från skatt enligt följande, om inte annat anges.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxidskatt	Befrielse från svavelskatt
1. Förbrukning för annat ändamål än motordrift eller uppvärmning eller i en process där bränslet i allt väsentligt används för annat ändamål än motordrift eller uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
2. Förbrukning i tåg eller annat spårbundet färdmedel	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	100 procent	100 procent
3. Förbrukning i skepp, när skeppet inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	100 procent	100 procent
4. Förbrukning i båt för vilken medgivande enligt 2 kap. 9 § eller fartygstillstånd enligt fiskelagen (1993:787) meddelats, när båten inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	100 procent	100 procent
5. Förbrukning i a) luftfartyg, när luftfartyget inte används för privat ändamål	Annan bensin än flygbensin (KN-nr 2710 00 26) och bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§.	100 procent	100 procent	100 procent
b) luftfartyg, när luftfartyget används för	Andra bränslen än flygbensin och	100 procent	100 procent	100 procent

¹ Senaste lydelse 2001:518. Paragrafen föreslås också ändrad i prop. 2001/02:1

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxidskatt	Befrielse från svavelskatt	Prop. 2001/02:3
privat ändamål eller i luftfartygsmotorer i provbädd eller i liknande anordning	flygfotogen (KN- nr 2710 00 51)				
6. Förbrukning vid framställning av mineraloljeprodukter, kolbränslen, petroleumkoks eller andra produkter för vilka skatteplikt har inträtt för tillverkaren		100 procent	100 procent	100 procent	
7. Förbrukning vid fram- ställning av skattepliktig elektrisk kraft, med de begränsningar som följer av 3 §	Bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	100 procent	–	
8. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i metallurgiska processer	Andra bränslen än kolbränslen och petroleumkoks	100 procent	100 procent	–	
9. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid tillverkningsprocessen i industriell verksamhet	Bensin, råttolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	65 procent	–	
10. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid växthusuppvärmning i yrkesmässig växthusodling	Bensin, råttolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	65 procent	–	
11. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet	Bensin, råttolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b och 3 och 4 §§	100 procent	65 procent	–	
12. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i sodapannor, lutpannor, metallurgiska processer eller i processer för framställning av andra mineraliska ämnen än metaller		–	–	100 procent	
13. Förbrukning vid tillverkningsprocessen i	Andra bränslen än bränsle som avses	100 procent	65 procent	–	

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxidskatt	Befrielse från svavelskatt
gruindustriell verksamhet för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar	i 2 kap. 1 § första stycket 3 b			

Föreslagen lydelse

Bränsle som används för nedan angivna ändamål, i förekommande fall med undantag för vissa bränsleslag, skall helt eller delvis befrias från skatt enligt följande, om inte annat anges.

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxidskatt	Befrielse från svavelskatt
1. Förbrukning för annat ändamål än motordrift eller uppvärmning eller i en process där bränslet i allt väsentligt används för annat ändamål än motordrift eller uppvärmning		100 procent	100 procent	100 procent
2. Förbrukning i tåg eller annat spårbundet färdmedel	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
3. Förbrukning i skepp, när skeppet inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
4. Förbrukning i båt för vilken medgivande enligt 2 kap. 9 § eller fartygstillstånd enligt fiskelagen (1993:787) meddelats, när båten inte används för privat ändamål	Bensin, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	100 procent
5. Förbrukning i a) luftfartyg, när luftfartyget inte används för privat ändamål	Annan bensin än flygbensin (KN-nr 2710 00 26)	100 procent	100 procent	100 procent
b) luftfartyg, när luftfartyget används för privat ändamål eller i luftfartygsmotorer i provbädd eller i liknande anordning	Andra bränslen än flygbensin och flygfotogen (KN-nr 2710 00 51)	100 procent	100 procent	100 procent
6. Förbrukning vid framställning av mineralolja produkter, kolbränslen, petroleumkoks eller andra produkter för vilka skatteplikt har inträtt		100 procent	100 procent	100 procent

Ändamål	Bränsle som inte ger befrielse	Befrielse från energiskatt	Befrielse från koldioxidskatt	Befrielse från svavelskatt	Prop. 2001/02:3
för tillverkaren					
7. Förbrukning vid framställning av skattepliktig elektrisk kraft, med de begränsningar som följer av 3 §	Bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	100 procent	–	
8. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i metallurgiska processer	Andra bränslen än kolbränslen och petroleumkoks	100 procent	100 procent	–	
9. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid tillverkningsprocessen i industriell verksamhet	Bensin, råttolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	65 procent	–	
10. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid växthusuppvärmning i yrkesmässig växthusodling	Bensin, råttolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	65 procent	–	
11. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning för annat ändamål än drift av motordrivna fordon i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet	Bensin, råttolja, bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	65 procent	–	
12. Om skattebefrielse inte följer av tidigare punkter, förbrukning i sodapannor, lutpannor, metallurgiska processer eller i processer för framställning av andra mineraliska ämnen än metaller		–	–	100 procent	
13. Förbrukning vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar	Andra bränslen än bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b	100 procent	65 procent	–	

De begränsningar av skattebefrielsen i 1 § som gäller bensin och bränsle som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 b skall även tillämpas på bränsle för vilket motsvarande skatt skall betalas enligt 2 kap. 3 och 4 §§.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2001. De nya bestämmelserna skall dock tillämpas för tid från och med den 1 oktober 2001.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen redovisade i 2001 års budgetproposition (prop. 2000/01:1) att det i regeringskansliet påbörjats ett arbete i syfte att tillskapa regler för att begränsa uttaget av fastighetsskatt. Reglerna skulle ta sikte på hushåll med låga inkomster som är bosatta i fastigheter med höga taxeringsvärden. Reglerna skulle ges retroaktiv tillämpning fr.o. m. den 1 januari 2001. Regeringen uttalade också att inriktningen på arbetet var att hushåll med normala inkomst- och förmögenhetsförhållanden inte skulle behöva betala mer än 6 procent av den sammanlagda hushållsinkomsten i fastighetsskatt. Vidare angav regeringen att bestämmelsen skulle utformas som en skattereduktionsregel.

Resultatet av detta arbete presenterades i en promemoria från Finansdepartementet den 9 mars 2001. Förslaget bygger delvis på ett motsvarande förslag som Fastighetsbeskattningskommittén i juni 1999 lade fram i sitt delbetänkande, SOU 1999:59, Begränsad fastighetsskatt. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning över remissyttrandena finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (dnr 2001/1123).

I propositionen föreslås också vissa korrigeringar i bestämmelserna om skattebefrielse för bränsle i lagen (1994:1776) om skatt på energi. Förslagen har utformats i samråd med Riksskatteverket.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 20 juni 2001 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Lagrådet har lämnat synpunkter på förslaget som regeringen återkommer till i avsnitt 5.3, 5.4, 5.5 och i författningskommentaren. I förhållande till de remitterade lagförslagen har därutöver vissa redaktionella ändringar gjorts.

Övriga lagförslag är av sådan lagtekniskt enkel beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Budgetpropositionen för 2002

I förhållande till de remitterade förslagen har vissa ändringar gjorts som betingas av att regeringen i budgetpropositionen för 2002 (prop. 2001/02:1) föreslagit att fastighetsskattesatsen för småhus sänks från 1,2 till 1,0 procent med retroaktiv verkan fr.o.m. den 1 januari 2001.

4.1 Regler om fastighetstaxering och fastighetsskatt

Fastighetstaxering

Regler om fastighetstaxering finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), FTL. Vid allmän fastighetstaxering bestäms för varje fastighet ett basvärde. Detta skall motsvara 75 procent av fastighetens marknadsvärde. Allmän fastighetstaxering av småhus, hyreshus och lantbruk skall göras vart sjätte år. Den senaste allmänna fastighetstaxeringen av småhus genomfördes år 1996. Nästa allmänna fastighetstaxering av småhus har emellertid flyttats fram till år 2003 (prop. 1999/2000:100, bet. 1999/2000:FiU20, rskr. 1999/2000:261, SFS 2000:542). Varje år sker omräkning av basvärdena. Det omräknade basvärdet utgör årets taxeringsvärde.

Fastighetstaxeringsutredningens förslag

Fastighetstaxeringsutredningen föreslog i februari 2000 i sitt betänkande Fastighetstaxering – precision, påverkansmöjligheter, individuella bedömningar (SOU 2000:10) att omräkningsförfarandet skulle slopas och ersättas av regler om förenklad fastighetstaxering mitt emellan de allmänna fastighetstaxeringarna. Förslaget omfattar småhus, hyreshus och lantbruk. I budgetpropositionen för 2002 (prop. 2001/02:1) aviserar regeringen att Fastighetstaxeringsutredningens förslag kommer att genomföras och att en proposition kommer att överlämnas till riksdagen under hösten 2001. En lagrådsremiss, Förenklad fastighetstaxering i stället för omräkning m.m., har i dagarna överlämnats till Lagrådet.

Fastighetsbeskattning

Bestämmelser om fastighetsskatt finns i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt, FSL. Bestämmelserna tillämpades första gången vid 1986 års taxering. Regler om fastighetsskatt och andra liknande skatter på fast egendom har dock funnits i Sverige sedan början av 1900-talet. Den som äger en fastighet som vid fastighetstaxeringen betecknats som småhusenhet eller som utgör småhus på lantbruk skall enligt 1 § FSL betala fastighetsskatt. Skattesatsen för småhus uppgår fr.o.m. den 1 januari 2001 till 1,2 procent av taxeringsvärdet (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:FiU1, rskr. 2000/01:36, SFS 2000:950). I budgetpropositionen för 2002 (prop. 2001/02:1) föreslås att skattesatsen för småhus sänks retroaktivt till 1,0 procent fr.o.m. den 1 januari 2001.

Fastighetsbeskattningskommittén tillsattes den 19 mars 1998. Kommitténs uppdrag var att se över och utvärdera reglerna om fastighetsskatt m.m. (Dir. 1998:20). En särskild fråga avsåg undantag från generella regler om fastighetsskatt i skärgårdsområden och fritidsområden i syfte att upprätthålla en levande skärgård och landsbygd.

I avvaktan på Fastighetsbeskattningskommitténs förslag i denna del föreslog regeringen i en lagrådsremiss den 9 juli 1998 att personer som är fast bosatta i småhus i vissa attraktiva kust- och skärgårdsområden skulle få beräkna fastighetsskatten på ett lägre underlag än taxeringsvärdet vid 1999 och 2000 års taxeringar. Lagrådet avstyrkte dock förslaget som inte heller ledde till lagstiftning.

I delbetänkandet Begränsad fastighetsskatt (SOU 1999:59), som Fastighetsbeskattningskommittén avlämnade i maj 1999, redovisades två olika förslag till en begränsningsregel för fastighetsskatt för att lösa det aktuella problemet. Det ena förslaget hade getts generell utformning och föreslogs gälla alla hushåll som uppfyllde vissa villkor. Den andra modellen var regional och byggde på att endast fastighetsägare inom vissa särskilt fastställda områden skulle ha rätt till begränsning. I kommitténs slutbetänkande, Likformig och neutral fastighetsbeskattning (SOU 2000:34) avlämnat i maj 2000 återkom kommittén till förslaget med en generellt utformad begränsningsregel. Förslaget tog sikte på fastighetsägare med låga inkomster som är bosatta i småhus med höga taxeringsvärden. Den föreslagna regeln innebar att uttaget av fastighetsskatt för den permanenta bostaden under vissa förutsättningar skulle begränsas så att skatten inte skulle överstiga en viss andel av den sammanlagda inkomsten. Fanns det flera personer i fastighetsägarens hushåll skulle inkomsterna beräknas gemensamt. Förslaget bemöttes negativt vid remissbehandlingen.

Invändningarna tog i första hand sikte på att begränsningen av fastighetsskatt skulle vara beroende av hushållets sammanlagda inkomster. Enligt förslaget var den personkrets som skulle anses ingå i ett hushåll utformad med reglerna om sambeskattning i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt som förebild. Dessa regler omfattar makar som levt tillsammans under beskattningsåret, sambor som tidigare varit gifta med varandra eller som har eller har haft barn tillsammans samt föräldrar och deras hemmavarande barn under 18 år. Man påtalade också att förslaget kunde medföra negativa marginaleffekter, att det var komplicerat samt att det skulle kräva ökade administrativa insatser från skatteförvaltningens sida.

4.3 Finansdepartementets förslag till begränsningsregel

Regeringen anförde i budgetpropositionen för år 2001 (prop. 2000/01:1) att den delade Fastighetsbeskattningskommitténs uppfattning om behovet av en regel som under vissa förutsättningar kunde lindra uttaget av fastighetsskatt. Bl.a. med hänvisning till de invändningar som kommit fram gjorde regeringen den bedömningen att det inte var möjligt att i budgetpropositionen lägga fram ett förslag utformat på det sätt som

kommittén föreslagit. Regeringen valde i stället att hänvisa till att det inom regeringskansliet påbörjats ett arbete med syfte att under våren 2001 lämna ett förslag till riksdagen om en begränsningsregel för uttaget av fastighetsskatt. Vidare angavs att inriktningen på arbetet var att begränsningsregeln skulle utformas som en skattereduktion och att den skulle ges retroaktiv tillämpning från och med den 1 januari 2001.

En i Finansdepartementet utarbetad promemoria med förslag till begränsningsregel för fastighetsskatten presenterades den 9 mars 2001. Förslagen i promemorian överensstämmer i stort med det förslag som regeringen beslutade att remittera till Lagrådet den 20 juni 2001.

5 Överväganden och förslag

5.1 En regel om att begränsa fastighetsskatten genom skattereduktion

Regeringens förslag: En skattereduktionsregel införs som innebär att fastighetsskatten för ett småhus som utgör den skattskyldiges permanenta bostad begränsas så att den under vissa förutsättningar inte överstiger 5 procent av inkomsterna. Finns det fler i den skattskyldiges hushåll begränsas skatten så att den inte överstiger 5 procent av hushållsmedlemmarnas sammanlagda inkomster. Detsamma gäller om fastigheten ägs gemensamt av hushållsmedlemmarna. Vid beräkning av hushållsinkomsten skall hänsyn tas till hushållets sammanlagda förmögenhet. Skattereduktionen kan aldrig leda till att fastighetsskatten efter skattereduktionen blir lägre än den skatt som utgår på ett taxeringsvärde om 280 000 kr. Fastighetsskatt som beräknats på ett underlag som överstiger till 3 miljoner kr kan inte reduceras. Regeln är konstruerad så att fastighetsskatten aldrig kan reduceras om hushållsinkomsten uppgår till 600 000 kr eller mer.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens, förutom att gränsvärdet för taxeringsvärdet var 230 000 kr i stället för 280 000 kr och för hushållsinkomsten 720 000 kr i stället för 600 000 kr.

Remissinstanserna: Ett stort antal remissinstanser invänder att komplexiteten i skattesystemet kommer att öka. Det framförs också synpunkter på lämpligheten av gränsvärdena om 230 000 kr och 3 miljoner kr. *Riksskatteverket* tillstyrker i huvudsak den tekniska utformningen av förslaget men framhåller att förslaget ur skattesystematisk synvinkel medför en olycklig blandning av tre olika skatter nämligen fastighetsskatt, inkomst- och förmögenhetsskatt. *Riksrevisionsverket (RRV)* påtalar att det inte närmare framgår vilka överväganden som ligger till grund för den övre underlagsgränsen. *Villaägarnas Riksförbund* anser bl. a. att reglerna är krångliga och att den övre underlagsgränsen är för låg.

Skälen för regeringens förslag: Trots de kritiska synpunkter som förts fram mot promemorian bör en begränsningsregel för fastighetsskatten införas. Utgångspunkten för förslaget är att lindra de problem som skatten kan medföra för vissa hushåll. Generellt sett finns det ett samband mellan den fastighetsskatt som ett visst hushåll betalar och dess sammanlagda inkomster. Hushåll med höga inkomster betalar oftast högre fastighetsskatt än andra. Det finns dock ett antal hushåll i riket som avviker från detta mönster genom att deras inkomster är låga och de fastighetsskatter som betalas är höga. Detta gäller framför allt ägare till fastigheter som ägts under lång tid och som ligger i attraktiva områden där marknadsvärdena och därmed fastighetsskatten stigit kraftigt. Det kan röra sig om personer som bosatt sig i attraktiva fritidsområden med höga taxeringsvärden och där de lokala inkomstmöjligheterna ofta är begränsade. Syftet med en begränsningsregel är att åstadkomma en lindring för hushåll av detta slag.

Allmänt om regelverket

Fastighetsbeskattningskommitténs förslag innebar att uttaget av fastighetsskatt för hushållets permanenta bostad skulle begränsas så att fastighetsskatten inte skulle kunna överstiga en viss andel av hushållets sammanlagda och på visst sätt beräknade inkomster. Kommittén tog inte slutlig ställning till hur stor andel av hushållsinkomsten som fastighetsskatten skulle begränsas till. I budgetpropositionen för år 2001 (prop. 2000/01:1) angavs att inriktningen på arbetet med en begränsningsregel skulle vara att hushåll med normala inkomst- och förmögenhetsförhållanden inte skulle betala mer än sex procent av hushållsinkomsten i fastighetsskatt. I Finansdepartementets promemoria förslogs att procentsatsen i stället skulle bestämmas till fem. Regeringen ansluter sig till denna bedömning.

Regeringen föreslår vidare att begränsningen skall åstadkommas genom att den skattskyldige tillgodoräknas en skattereduktion.

Regeln skall gälla för den som äger ett småhus som tillsammans med tomtmark utgör en småhusenhet eller för den som äger ett småhus med tillhörande tomtmark på en lantbruksenhet. I det senare fallet skall regeln dock endast gälla om småhuset är inrättat till bostad åt högst två familjer. Även småhusägare som innehar mark med tomträtt omfattas.

Flera remissinstanser har påtalat att skattesystemet kommer att kompliceras ytterligare genom den föreslagna begränsningsregeln. Det bör dock påpekas att den regel som här föreslås på en avgörande punkt är mindre komplex än den som föreslogs i Finansdepartementets promemoria. Sambor som inte kan sambeskattas omfattas inte av hushållsbegreppet. Detta innebär att begränsningsregeln kan tillämpas utan särskild ansökan. Denna fråga utvecklas närmare i avsnitt 5.2. Vidare finns det enligt regeringens bedömning starka skäl för att lindra de problem som fastighetsskatten kan medföra för vissa hushåll. Dessa skäl är så starka att regeringen anser att den ökade komplexiteten får accepteras. Regeringen anser inte heller att de av Riksskatteverket anförda skattesystematiska skälen har sådan tyngd att begränsningsregeln inte bör införas.

En annan aspekt som regeringen tagit i beaktande är att det föreslagna regelsystemet kan utgöra ett incitament för att i ökad utsträckning lämna oriktiga inkomst- och förmögenhetsuppgifter till skattemyndigheterna. Sådana uppgifter skulle inte bara leda till lägre inkomst- och förmögenhetsskatt utan även till en högre skattereduktion än de verkliga förhållandena egentligen bort föranleda. Visserligen kan man förmoda att gällande regler om kontrolluppgifter försvårar sådana åtgärder men det är knappast möjligt att hindra att fusk förekommer när några kontrolluppgifter inte lämnas. Regeringen anser emellertid att behovet av en begränsningsregel gör sig gällande med sådan styrka att nu redovisade invändningar inte medför någon annan bedömning än att förslaget skall läggas fram.

Den nedre underlagsgränsen

Den utgångspunkt för en regel om skattereduktion som angavs i 2001 års budgetproposition tog sikte på att på visst sätt begränsa uttaget av fastighetsskatt för hushåll med fastigheter med relativt höga taxeringsvärden. Meningen var således att endast hushåll för vilka underlaget för fastighetsskatt är högt skulle omfattas. Med en sådan utgångspunkt uppkommer ett behov av att bestämma en nedre gräns för att begränsningsregeln skall vara tillämplig

Ett annat sätt att formulera saken är följande. Vid vilken taxeringsvärdenivå blir fastighetsskatten så hög att det kan vara aktuellt att – med hänsyn till hushållsinkomsterna – medge skattereduktion? I promemorian gjordes den bedömningen att den nedre underlagsgränsen borde sättas så att fler fastigheter än dem med relativt höga värden skulle komma i fråga. Gränsen sattes så att fastigheter vars taxeringsvärde överstiger 230 000 kr omfattades.

Vid denna nivå på taxeringsvärdet utgör skatten enligt gällande regler 5 procent av inkomsten för en person som enbart uppbär folkpension och pensionstillskott. Skatten för ett småhus med ett taxeringsvärde på 230 000 kr uppgår från och med den 1 januari 2001 till $(230\,000 \times 1,2\% =) 2\,760$ kr per år. Regeringen har som nämnts i avsnitt 4.1 föreslagit att skattesatsen sänks retroaktivt till 1,0 procent fr.o.m. den 1 januari 2001. Regeringen anser därför att gränsen skall sättas till 280 000 kr. Det kan tilläggas att småhus med ett taxeringsvärde på denna nivå sällan ligger i områden där marknadsvärdena och därmed fastighetsskatten stigit kraftigt.

Det sagda innebär att den som äger ett småhus vars taxeringsvärde uppgår till 280 000 kr eller till ett mindre belopp aldrig kan medges skattereduktion. Den som äger ett hus som är taxerat till exempelvis 285 000 kr omfattas av reglerna och kan – beroende på inkomsten – medges skattereduktion. Det kan emellertid inte vara rimligt att den som omfattas av reglerna efter reduktion får en nettoskatt som är lägre än den skatt som utgår på en fastighet vars taxeringsvärde är 280 000 kr och vars ägare inte omfattas av regeln. Regeringen föreslår därför att skatten aldrig skall kunna bli lägre än 2 800 kr när regeln tillämpas. Detta villkor kan också i viss mån motverka överlåtelse till närstående för att undgå fastighetsskatt.

Då halv fastighetsskatt utgår blir den nedre underlagsgränsen 560 000 kr eftersom fastighetsskatten vid detta taxeringsvärde blir 2 800 kr. Frågan berörs närmare i avsnitt 5.6.

Den övre underlagsgränsen

Den nedre underlagsgränsen, 280 000 kr, innebär att varje fastighetsägare måste betala den aktuella fastighetsskatten på ett underlag upp till detta belopp utan att kunna medges skattereduktion. Endast om taxeringsvärdet och därmed fastighetsskatten överstiger ett visst lägsta belopp är en skattereduktion motiverad. Det är på motsvarande sätt inte heller motiverat att fastighetsskatten reduceras om inkomsterna är alltför höga.

Mot bakgrund av ett liknande resonemang tog Fastighetsbeskattningskommittén i sitt betänkande upp frågan om en övre inkomstgräns över vilken någon skattereduktion inte skulle kunna medges. Kommittén konstaterade emellertid att om nedsättningen av fastighetsskatten helt skulle upphöra då hushållsinkomsten översteg en viss övre gräns skulle betydande marginaleffekter kunna uppstå. För att undvika detta föreslogs en gradvis nedtrappning av reduktionen vid stigande inkomster. Även vid en sådan nedtrappning uppkommer dock besvärande marginaleffekter.

För att undvika sådana marginaleffekter föreslogs i Finansdepartementets promemoria en annan metod. Den innebär att fastighetsskatt som baseras på den del av taxeringsvärdet som överstiger ett visst belopp inte kan reduceras. I promemorian föreslogs att denna gräns skulle sättas vid ett taxeringsvärde på 3 miljoner kr. Enligt uppgifter från Riksskatteverket finns det ca 13 000 småhusenheter med högre taxeringsvärde än 3 miljoner kr. En sådan övre underlagsgräns innebär för det första att fastighetsägaren aldrig kan medges skattereduktion för den del av fastighetsskatten som beräknats på ett taxeringsvärde över 3 miljoner kr. Skattereduktionen kan bara motsvara den fastighetsskatt som beräknats på ett underlag mellan den nedre och övre underlagsgränsen. Om skattesatsen är 1,0 procent uppgår den maximala skattereduktionen till 27 200 kr [= 0,01 x (3 000 000 – 280 000)]. En annan konsekvens av ett sådant tak är att om hushållsinkomsten överstiger 600 000 kr kan någon skattereduktion överhuvudtaget inte medges. Den skatt som belöper på taxeringsvärdet 3 miljoner kr uppgår till 30 000 kr. Vid en inkomst över 600 000 kr motsvarar detta belopp mindre än 5 procent av inkomsten. Konstruktionen medför således att skattereduktion inte kan tillgodoräknas om hushållsinkomsten överstiger 600 000 kr.

Riksrevisionsverket har anfört att det i promemorian inte närmare framgår vilka överväganden som ligger till grund för den övre underlagsgränsen. Regeringen anser det angeläget att besvärande marginaleffekter undviks. Den i promemorian anvisade metoden är ett sätt att komma till rätta med detta problem och begränsa marginaleffekten till högst fem procent. Vidare anser regeringen att skattereduktion inte skall erhållas om hushållsinkomsten överstiger en viss nivå. Det kan naturligtvis diskuteras var denna gräns bör dras. Regeringen anser att 600 000 kr är en lämplig nivå.

När halv fastighetsskatt utgår kan det inte anses motiverat att sätta den övre gränsen högre än 3 miljoner kr vilket utvecklas i avsnitt 5.6. Prop. 2001/02:3

5.2 Hushållsbegreppet

Regeringens förslag: I ett hushåll skall anses ingå de personer som kan sambeskattas enligt lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt. Detta innebär att makar som lever tillsammans och föräldrar med hemmavarande barn skall anses ingå i samma hushåll. Detsamma gäller för sambor som tidigare varit gifta med varandra eller som har eller har haft barn tillsammans.

Promemorians förslag: I fastighetsägarens hushåll skall ingå dels de personer som kan sambeskattas enligt förmögenhetsskattelagstiftningen, dels sådana sambor som inte sambeskattas. Härmed avses sambor enligt lagen (1987:232) om sambors gemensamma hem.

Remissinstanserna: Ett stort antal remissinstanser är negativa till att beräkning av reduktionsgrundande inkomst skall ske på hushållsnivå och inte på individnivå. Flertalet av dessa ställer sig dessutom avvisande till att inkomsten skall beräknas gemensamt för sambor som inte sambeskattas av bl.a. administrativa skäl och jämställdhetsskäl. *Riksskatteverket (RSV)* anser att utvidgningen av hushållsbegreppet bör slopas. Utvidgningen kommer att medföra merarbete för skatteförvaltningen och besvärliga utrednings- och tolkningsproblem, som kan upplevas som integritetskränkande. Kontrollmöjligheterna är också begränsade. Skatteförvaltningen kommer att ställas inför en svår informationssituation med två olika sambeskattningsbegrepp inom olika delar av skattesystemet. Sambeskattade skattskyldiga kommer att erhålla skattereduktion automatiskt medan det kommer att bli nödvändigt för den som inte är sambeskattad att ansöka om skattereduktion. RSV påpekar också att verket vid ett flertal tidigare tillfällen anfört att sambeskattningen av förmögenhet av administrativa skäl bör slopas. *Boverket* avstyrker att fastighetsskatten görs beroende av hushållets inkomster eftersom det skulle innebära en ny form av sambeskattning och leda till marginaleffekter för de hushåll som omfattas av systemet. *Riksrevisionsverket* anser att förslaget i denna del väcker frågor av principiell betydelse. Logiken i att samboende behandlas olika beroende på om fråga är om förmögenhetsskatt eller fastighetsskatt måste klarläggas. *Villaägarnas Riksförbund* anser bl.a. att den sambeskattning som för närvarande förekommer vid beräkning av förmögenhet av bl.a. rättvise- och jämställdhetsskäl bör slopas omgående. Att införa sambeskattning – och dessutom en utvidgad sådan – på ett nytt område inom skatterätten är oacceptabelt.

Skälen för regeringens förslag: Utgångspunkten är att en fastighetsägare skall få den fastighetsskatt han skall betala reducerad bl.a. mot bakgrund av den egna inkomsten. Det är enligt regeringens uppfattning rimligt att om det finns personer i samma hushåll bör frågan om skattereduktionens storlek, inte bara bero på fastighetsägarens inkomster utan på hushållsmedlemmarnas sammanlagda inkomster. Ett sådant ställningstagande skedde redan i 2001 års budgetproposition där

det uttalades att förslaget om en begränsningsregel skall ta sikte på hushållets inkomst. Regeringen har inte ändrat uppfattning utan anser att det är nödvändigt att ta hänsyn till hushållsmedlemmarnas inkomster och inte bara till fastighetsägarens. Även Fastighetsbeskattningskommittén föreslog att hushållets sammanlagda inkomster skall vara avgörande för begränsningsregelns tillämpning. Trots att flera remissinstanser av bl.a. jämställdhetsskäl och administrativa hänsyn varit kritiska mot detta synsätt, utgick promemorians förslag från hushållets samlade inkomster. I Finansdepartementets promemoria påpekas att ett annat system skulle ge incitament till skatteplanering genom att fastigheter överfördes till den person i ett hushåll som har lägst inkomster.

Hur ”hushållsinkomsten” skall definieras behandlas närmare i följande avsnitt. I detta avsnitt behandlas frågan om vilka personer som skall anses ingå i samma hushåll som fastighetsägaren.

När det gäller denna senare fråga anser regeringen att bestämmelserna om sambeskattning av förmögenhet i 21 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, SFL, kan vara en rimlig utgångspunkt. Den personkrets som här avses utgörs av makar som levt tillsammans under beskattningsåret, sambor som tidigare varit gifta med varandra eller som har eller har haft barn tillsammans samt föräldrar och deras hemmavarande barn under 18 år. Även Fastighetsbeskattningskommittén utgick från detta hushållsbegrepp. Flera remissinstanser ansåg emellertid att bestämmelserna om sambeskattning i SFL hade en i sammanhanget mindre lämplig utformning. Sålunda gäller t.ex. att sambor utan barn och som heller inte haft barn tillsammans inte omfattas av förmögenhetsskattelagstiftningens sambeskattningsbegrepp. Dessa sambor omfattas emellertid av lagen (1987:232) om sambors gemensamma hem, SamboL. Bestämmelserna tar där sikte på sådana samboförhållanden där en ogift kvinna och en ogift man bor tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden. Genom hänvisning i lagen (1987:813) om homosexuella sambor görs SamboL tillämplig på två personer som bor tillsammans i ett homosexuellt förhållande.

Om man väljer ett hushållsbegrepp som endast omfattar den personkrets som sambeskattas vid förmögenhetsbeskattningen skulle sådana sambopar alltså falla utanför regelverket. Detta skulle innebära att om den ene sambon äger den aktuella fastigheten och har låga inkomster kommer han att kunna medges skattereduktion även om den andra sambon har höga inkomster. Ett gift par med motsvarande ägar- och inkomstförhållanden skulle däremot ingå i samma hushåll och fastighetsägaren skulle inte medges skattereduktion.

Det finns alltså vissa skäl som talar för att i det nu aktuella sammanhanget använda sig av ett hushållsbegrepp som utöver dem som kan sambeskattas enligt 21 § SFL också omfattar övriga sambor enligt SamboL och lagen om homosexuella sambor. Å andra sidan finns starka skäl som talar i motsatt riktning.

I promemorian anfördes följande skäl. SamboL innebär att när samboförhållandet upphör skall sambornas gemensamma bostad och bohag fördelas mellan dem genom bodelning (5 § SamboL). Samborna kan emellertid genom ett skriftligt avtal som undertecknas av dem båda komma överens om att sådan bodelning inte skall ske. Det betyder att om den nu aktuella lagstiftningen skulle omfatta sambor kan det hända att

samborna när det gäller skattereduktionen räknas som ett hushåll medan deras ekonomiska gemenskap i realiteten kan vara helt obefintlig. I så fall kan det finnas principiella tveksamheter förknippade med att låta den ene sambons rätt till skattereduktion bero på den andres inkomstförhållanden.

Vid en samlad bedömning av den uppkomna frågan gjordes emellertid i promemorian bedömningen att även sådana sambor som inte omfattas av förmögenhetsskattelagstiftningens sambeskattningsregler skall anses utgöra ett hushåll. Avgörande vid bedömningen var att personer som lever tillsammans skall behandlas lika.

Flera remissinstanser har varit negativa till denna utvidgning av hushållsbegreppet. Det har bl.a. anförts att utvidgningen medför administrativa komplikationer och att det av systematiska skäl inte är lämpligt med två olika hushållsbegrepp. Det har även anförts jämställdhetsskäl mot denna utvidgning.

Regeringen vill till en början anförda att promemorians förslag skulle komma att medföra en typ av förfaranderegler för sådana fastighetsägare som kan sambeskattas och en annan typ av regler för övriga. Bakgrunden är att det i det centrala skatterregistret finns uppgifter om vilka skattskyldiga som hör samman på sådant sätt att de kan sambeskattas enligt SFL. Däremot saknas uppgifter om vilka som är sambor i den mening som avses i SamboL.

Om fastighetsägaren kan sambeskattas enligt 21 § första stycket 1–3 SFL med make eller sambo som han tidigare varit gift med eller har barn tillsammans med kan skattereduktionen tillgodoräknas genom ett maskinellt förfarande. Om en fastighetsägare däremot varit ensamstående eller sambo enligt SamboL med någon han inte sambeskattas med enligt 21 § första stycket 2. SFL under beskattningsåret är detta inte möjligt, eftersom skattemyndigheten saknar uppgifter om vilket förhållande som rått. Dessa skattskyldiga kan ha hemmavarande barn som de sambeskattas med enligt 21 § första stycket 4 SFL. Skattemyndigheten har dock tillgång till uppgifter om vilka personer som varit folkbokförda på samma fastighet.

En fråga som uppkommer är hur skattemyndigheten skall kunna få tillgång till uppgifter om en fastighetsägare varit sambo under beskattningsåret. En möjlighet är att alla fastighetsägare som inte skall sambeskattas enligt 21 § första stycket 1–3 SFL och som yrkar skattereduktion i deklarationen får uppge om ett samboförhållande förelegat under beskattningsåret samt personnumret på sambon. Ett sådant förfarande har dock nackdelen att fastighetsägare som av okunskap inte ansöker om skattereduktion kan gå miste om denna och att skattemyndigheten får handlägga ensamståendes och sambors enligt SamboL yrkanden delvis manuellt medan vuxna sambeskattades skattereduktioner handläggs maskinellt.

En annan ordning är att alla fastighetsägare som betalar fastighetsskatt för sin permanentbostad åläggs att lämna uppgift i deklarationen om de är sambor och att i så fall ange personnumret på sambon. På så vis får skattemyndigheten tillgång till de behövliga uppgifterna och reduktionen kan tillgodoföras vid taxeringen utan särskild ansökan eller yrkande. Denna ordning är därför enklare att administrera för skattemyndigheten. Nackdelen med ett sådant förfarande är att ett stort antal fastighetsägare

som uppenbart inte har rätt till skattereduktion kommer att avkrävas uppgift om de är sambo eller inte. Detta skulle inte vara en lämplig ordning.

Båda alternativen medför således betydande nackdelar, som kan undvikas om förmögenhetsskattelagens hushållsbegrepp istället används. Ett sådant hushållsbegrepp innebär nämligen att skattereduktionen kan tillgodoföras genom ett i stort sett helt maskinellt förfarande.

Det kan vidare antas inträffa att fastighetsägare inte lämnar uppgift om att ett samboförhållande förelegat men att omständigheterna tyder på att så varit fallet. Det får då utredas om förutsättningarna för skattereduktionen påverkas. Det är uppenbart att dessa utredningar kan bli besvärliga att genomföra och föranleda ett merarbete för skattemyndigheterna. Även detta talar för att använda sig av det hushållsbegrepp som finns i förmögenhetsskattelagen.

Det skulle också vara svårt att motivera varför hushållsbegreppen inte är detsamma i den nu aktuella lagen och SFL. Systematiska skäl talar således mot den i promemorian föreslagna utvidgningen av hushållsbegreppet.

Som närmare utvecklas i avsnitt 5.4 skall hushållets förmögenhet i vissa fall påverka hushållsinkomsten. Det är inte möjligt att utan ett omfattande uppgiftslämnande och manuell hantering likställa de olika hushållskategoriernas förmögenheter. Orsaken är att fribeloppen vid förmögenhetsbeskattningen är olika. För ensamstående uppgår fribeloppet till 1 miljon kr medan sambeskattade par har rätt till ett gemensamt fribelopp på 1,5 miljoner kr. Skatteförvaltningen har inte tillgång till samtliga förmögenhetsuppgifter för skattskyldiga som inte har förmögenhet som överstiger fribeloppen. En sambo som inte skall sambeskattas enligt SFL och som har tillgångar inte överstigande 990 000 kr behöver t.ex. inte lämna uppgifter om tillgångar och skulder. Deklarationsskyldighet enligt 2 kap. 10 § första stycket 4. lagen (1990:325) om självdeklaration föreligger nämligen först när beskattningsbar förmögenhet uppkommer. Det är därför inte möjligt att utgå från ett gemensamt fribelopp på 1,5 miljoner kr för sambor som inte kan sambeskattas och likställa dessa sambor med dem som kan sambeskattas enligt SFL. Det är inte heller möjligt att avräkna en sambos skulder eller underskott utan att extra uppgifter lämnas som måste hanteras manuellt.

Även om rättviseskäl talar för ett utvidgat hushållsbegrepp, anser regeringen att övervägande skäl talar för att använda det hushållsbegrepp som formas av sambeskattningsreglerna i SFL.

5.3 Den permanenta bostaden

Regeringens förslag: Skattereduktionen skall kunna göras utifrån fastighetsskatten för den skattskyldiges permanenta bostad. Den skattskyldiges permanenta bostad skall vara ett småhus på den fastighet där den skattskyldige varit folkbokförd eller skall ha varit folkbokförd under hela beskattningsåret.

Promemorians förslag: Överensstämmer i stort med regeringens.

Remissinstanserna: Endast ett mindre antal remissinstanser har yttrat sig särskilt i denna fråga. Flera remissinstanser har dock rent allmänt framhållit att förslaget kan leda till att folkbokföring sker på fel fastighet. *Länsrätten i Uppsala län* menar att de faktorer som motverkar skenskrivningar väger lätt om fastighetsskatten blir tillräckligt hög. Länsrätten menar vidare att det skapas förvirring genom att permanentbostadsbegreppet har en mening i detta sammanhang och en annan när det gäller uppskov vid bostadsbyten. *Villaägarnas Riksförbund* kritiserar att regeln inte gäller för fritidshus.

Skälen för regeringens förslag: Syftet med begränsningsregeln är att lindra uttaget av fastighetsskatt för fastighetsägare med låga eller normala inkomster som är bosatta i områden med höga taxeringsvärden. Regeln bör därför inte omfatta fritidsfastigheter utan endast den fastighetsskatt som hänför sig till fastighetsägarens permanenta bostad. Frågan om hur den permanenta bostaden skall definieras aktualiseras i första hand för den skattskyldige. För den som ingår i hans hushåll och som kan sambeskattas enligt 21 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, SFL, behöver man inte ställa upp något särskilt bosättningskrav. Anledningen till detta är att sambeskattningsreglerna i 21 § SFL inte bara pekar ut ett antal personer mellan vilka sambeskattning skall ske utan även innefattar regler som i det här sammanhanget ersätter bosättningskravet för andra i hushållet än ägaren. Som ett exempel kan nämnas att 21 § SFL för makar föreskriver att sambeskattning sker under förutsättning att makarna levit tillsammans under beskattningsåret.

I 47 kap. 3 § inkomstskattelagen (1999:1229) finns ett permanentbostadsbegrepp som skall tillämpas i samband med reglerna om uppskov vid bostadsbyten. Detta begrepp omfattar den bostad där den skattskyldige varit bosatt under minst ett år före avyttringen. Om han inte är bosatt där när avyttringen sker kan bostaden ändå räknas som en permanentbostad under förutsättning att han bott där minst tre av de senaste fem åren. Det finns ingen formell koppling till folkbokföringen. Några registrerade uppgifter som knyter an till ett sådant bostadsbegrepp finns inte och begreppet är därför inte lämpligt i det här sammanhanget. I stället bör avgörande vara den skattskyldiges folkbokföring. Vidare bör den skattskyldige ha varit folkbokförd på den aktuella fastigheten under hela beskattningsåret för att den skall räknas som hans permanentbostad. Fastighetsbeskattningskommitténs förslag knöt på ett motsvarande sätt an till fastighetsägarens folkbokföring.

Regler om folkbokföringsort m.m. finns i folkbokföringslagen (1991:481). Enligt 7 § denna lag skall en person anses vara bosatt på den fastighet där han eller hon regelmässigt tillbringar sin dygnsvila. När personen har bytt bostad skall han eller hon dock anses vara bosatt där dygnsvilan regelmässigt kan antas komma att tillbringas. Den som till följd av dessa regler kan komma att betraktas som bosatt på mer än en fastighet anses vara bosatt på den fastighet där han sammanlever med sin familj eller med hänsyn till övriga omständigheter får anses ha sitt egentliga hemvist. I bestämmelsen klargörs även att en person skall anses regelmässigt tillbringa sin dygnsvila på en fastighet där han under sin normala livsföring tillbringar dygnsvilan minst en gång i veckan eller i samma omfattning men med annan förläggning i tiden.

Fastighetsbeskattningskommittén har, som nämnts, föreslagit att folkbokföringsorten skall vara avgörande för var den skattskyldige skall anses vara permanent bosatt. Även i promemorian lämnas ett förslag av denna innebörd. Några bärande skäl för att använda sig av ett annat bosättningsbegrepp har inte heller framförts av remissinstanserna. En del remissinstanser har dock befarat att det finns en risk för att personer kommer att försöka skriva sig på fel adress. Det finns dock faktorer som motverkar skenskrivningar. Som exempel kan nämnas olika nivå på kommunalskatten och folkbokföringens betydelse för barns rätt till skolgång, barnomsorg, kommunal vård och omsorg, rätt att stå i tomtkö, rätt att registrera sig till bostadsförmedling och rätt till boendeparkering. Vidare anser regeringen att det bör införas en särskild regel som syftar till att förhindra att skattereduktionen beräknas utifrån fastighetsskatten på två fastigheter genom att en av de sambeskattade skriver sig på familjens fritidsfastighet.

Lagrådet anser att det är av betydelse att reglerna i 15 och 16 §§ folkbokföringslagen (1991:481) och deras betydelse för möjligheterna att erhålla skattereduktion närmare analyseras och det bör närmare övervägas hur gränsen i dessa hänseenden lämpligen bör dras när det gäller rätten till skattereduktion.

I 15 § första stycket anges att den som för service och omvårdnad har en sådan bostad för äldre människor som avses i 20 § socialtjänstlagen (1980:620) i en annan församling än den, där han var eller borde ha varit folkbokförd när han flyttade till den aktuella bostaden får folkbokföras i sistnämnda församling. Han folkbokförs då på den fastighet där han förut var eller borde ha varit folkbokförd eller endast i församlingen eller, om det finns särskilda skäl på annan fastighet. I andra stycket sägs att den som för service och omvårdnad har en sådan bostad som avses i första stycket och är folkbokförd i den församling där bostaden ligger får folkbokföras på annan fastighet i församlingen om det finns särskilda skäl. I tredje stycket sägs att reglerna i vissa fall också skall gälla hem för äldre som drivs av annan än kommunen

Bestämmelsen innebär en valfrihet i dessa fall att vara kvarskriven på sin fastighet i istället för på servicehuset eller endast i den tidigare församlingen. Finns det särskilda skäl får folkbokföring ske på annan fastighet. Bestämmelsen har motiverats med att särskild hänsyn bör tas till att det rör sig om äldre personer som av flera skäl kan känna stark anknytning till den tidigare bosättningsorten (jfr prop. 1990/91:153 s. 101). Mot bakgrund av att den enskilde i dessa fall har möjlighet att bli kvarskriven på sin bostadsfastighet synes utformningen av 15 § inte medföra några oskäligen effekter för dem som flyttat till ett serviceboende när det gäller deras rätt till skattereduktion.

I 16 § folkbokföringslagen regleras situationen att en person, som riskerar att bli utsatt för brott, förföljelse eller allvarliga trakasserier på annat sätt, kan medges att vara kvarskriven på den gamla folkbokföringsorten även sedan han flyttat. Det torde innebära att personen i fråga rätteligen skall vara folkbokförd på den tidigare bostaden. Men om denna är såld och en bostadsfastighet har förvärvats på den nya bostadsorten, synes förslaget enligt *Lagrådet* inte medge någon skattereduktion för fastighetskatt avseende det faktiska boendet.

I prop. 1997/98:9 s. 41 uppgavs att ungefär 150 personer medgetts kvarskrivning. Det torde därför endast vara i ett fåtal fall som den av Lagrådet påtalade situationen kan uppkomma. Det är ofrånkomligt att beslut om kvarskrivning medför vissa effekter som kan vara besvärande för den enskilde. Kvarskrivning kan t.ex. påverka den enskilde vad gäller beskattningen på så sätt att personen kan vara bosatt i en kommun men skattskyldig i en annan kommun där han är folkbokförd. Denna olägenhet liksom att skattereduktion i dessa fall inte kan beräknas efter var en person faktiskt varit bosatt är svåra att komma ifrån vid regler om kvarskrivning och får accepteras.

Sammantaget anser regeringen att det inte finns skäl att utforma reglerna utifrån något annat bosättningsbegrepp än det som framgår av folkbokföringen.

5.4 Hushållsinkomst

Regeringens förslag: Om den skattskyldige inte kan sambeskattas med någon utgörs hushållsinkomsten av summan av hans egna beskattningsbara förvärvsinkomst och inkomsten av kapital. Underskott i inkomstslaget kapital beaktas inte. Hushållsinkomsten skall vidare ökas med 15 procent av den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet efter det att taxeringsvärdet på permanentbostaden dragits av. Är taxeringsvärdet högre än 3 miljoner kr får den del av taxeringsvärdet som överstiger detta belopp inte dras av. Om fastighetsägaren kan sambeskattas enligt lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt skall hänsyn tas till övriga hushållsmedlemmars inkomster och förmögenheter när den totala hushållsinkomsten beräknas. Detsamma gäller om fastigheten ägs av flera hushållsmedlemmar tillsammans.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag förutom att hushållsinkomsten beräknades utifrån ett annat hushållsbegrepp.

Remissinstanserna: Flera av de remissinstanser som yttrat sig i denna fråga vänder sig emot att hushållets förmögenhet skall kunna påverka hushållsinkomsten. Det påpekas också att förslaget inte medför att hänsyn till förmögenheten kommer att tas på samma sätt för dem som kan sambeskattas enligt lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt och övriga sambor. Några remissinstanser ifrågasätter varför just 15 procent av förmögenheten skall läggas till hushållsinkomsten. Det framförs också invändningar mot att hänsyn inte tas till underskott i inkomstslaget kapital. *Riksskatteverket* anser att den olika behandlingen av olika hushålls förmögenhet är olämplig och anför att den föreslagna ordningen ur administrativ synvinkel medför ett mer komplext IT-stöd. Det blir också svårare att informera berörda fastighetsägare om reglernas innebörd. *Riksrevisionsverket* efterlyser vilka närmare överväganden som ligger till grund för förslaget att underskott i kapital inte skall beaktas vid beräkning av hushållsinkomsten. *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* anser det inte rimligt att tillgångar som inte ger någon avkastning skall påverka skattereduktionen. De flesta tillgångar som ger avkastning

påverkar skattereduktionen genom att inkomst av kapital läggs till förvärvsinkomsten. Med hänsyn härtill och då den taxerade förmögenheten inte ger en tillförlitlig bild av betalningsförmågan bör förmögenheten inte påverka inkomsten vid beräkning av skattereduktionens storlek. *Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)* anser det orättvist att underskott i kapital inte skall få beaktas, eftersom skuldräntor och reaförluster får beaktas om hushållet har kapitalinkomster. LRF motsätter sig vidare att hushållsinkomsten skall ökas med 15 procent av förmögenheten beroende på att en dubbel effekt uppkommer. Vidare anser man 15 procent vara en väl hög siffra i dagens inflationsläge.

Skälen för regeringens förslag

Inkomstbegreppet

Utgångspunkten för en regel om skattereduktion är att fastighetsskatten för ett hushåll med normala inkomst- och förmögenhetsförhållanden – sedan skattereduktionen beaktats – inte skall överstiga 5 procent av hushållsinkomsten. Hushållsinkomstens storlek har således betydelse för hur stor reduktionen skall vara. Som framgått av avsnitt 5.1 bör regeln även innebära att någon skattereduktion inte alls medges om hushållsinkomsten överstiger en viss nivå. Någon definition av begreppet ”hushållsinkomst” skedde inte i det aktuella avsnittet. Det är därför nödvändigt att nu ta ställning till frågan om hur denna definition skall utformas.

De fastighetsägare vars förhållanden är sådana att en regel om skattereduktion kan bli aktuell torde i regel inte ha annat än vanliga tjänste- och kapitalinkomster. Ett visst antal av dem kan emellertid också förväntas ha inkomster av näringsverksamhet. Regeringen anser att hushållsinkomsten i möjligaste mån bör anknyta till det inkomstbegrepp som i övrigt finns i skattelagstiftningen. Det ligger därför närmast till hands att utgå från den beskattningsbara förvärvsinkomsten och inkomsten av kapital.

Vad gäller inkomstslaget kapital är det naturligtvis inte ovanligt att den skattskyldige på grund av ränteutgifter redovisar ett underskott av kapital. Eftersom skattereglerna tillåter avdrag för ränteutgifter m.m. talar systematiska skäl för att dessa avdrag skall minska den reduktionsgrundande inkomsten. Å andra sidan finns det anledning att förhindra en situation där hushåll genom hög skuldsättning kommer i fråga för begränsningsregeln.

Lagrådet anför att det vid sidan av de grupper som särskilt nämns i motiven – de som bott länge i attraktiva områden och som bosatt sig permanent i attraktiva fritidsområden – också finns andra grupper som till följd av de höjda taxeringsvärdena möter liknande ekonomiska svårigheter men som inte kan dra fördel av lagens regler till följd av att underskott i inkomstslaget kapital – t.ex. på grund av höga ränteutgifter – inte påverkar bedömningen av om rätt till skattereduktion skall föreligga. Enligt *Lagrådet* framstår skälet att det finns anledning att förhindra en situation där hushåll genom hög skuldsättning kommer i fråga för begränsningsregeln som tämligen onyanserat och kan inte i alla de olika

fall som skuldsättning kan föreligga utgöra ett övertygande argument mot lättnader i fråga om fastighetsbeskattningen.

Regeringen är medveten om att frågan hur underskott skall behandlas inte är alldeles enkel. Frågeställningen kan emellertid ses ur olika perspektiv. Lagrådet gör i sitt yttrande gällande att skälet till att vid inkomstberäkningen inte beakta kapitalunderskott – att man därigenom förhindrar att hushåll med hög skuldsättning kommer i fråga för begränsningsregeln – är tämligen onyanserat. Regeringen har förståelse för den av Lagrådet framförda synpunkten men finner likväl att övervägande skäl talar för att underskott i inkomstslaget kapital inte skall beaktas vid inkomstberäkningen. Inte heller bör kapitalöverskott kunna kvittas mot underskott hos andra hushållsmedlemmar.

Förmögenhet

En annan fråga är om, och i så fall på vilket sätt, förmögenhet skall beaktas i sammanhanget. I Fastighetsbeskattningskommitténs betänkande fanns det inget förslag om att förmögenheten skulle beaktas. Det fanns flera anledningar. En var att värdet av en begränsningsregel enligt kommittén skulle minskas om den skattskyldiges förmögenhet beaktades. Skulle förmögenhet, t.ex. i form av den permanenta bostaden, leda till att möjligheten att få reduktion minskades skulle regeln kunna uppfattas som motsägelsefull. En annan var administrativa komplikationer.

I Finansdepartementets promemoria föreslogs emellertid att hänsyn skulle tas till förmögenheter över ett visst belopp. Regeringen anser att starka rättviseskäl talar för ett sådant synsätt och föreslår därför en regel av denna innebörd.

Utgångspunkten för att beakta förmögenheten bör vara den beskattningsbara förmögenheten såsom denna definieras i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, SFL. Det betyder att såsom förmögenhet i nu förevarande sammanhang räknas bara sådan egendom som förmögenhetsbeskattas och hänsyn skall tas till förekommande fribelopp.

Det betyder att äkta makar och sambor som kan sambeskattas enligt 21 § SFL har ett gemensamt fribelopp på 1,5 miljoner kr.

En konsekvens av en sådan förmögenhetsregel är att arbetande kapital i form av företag, lantbruk och vissa slags aktier som inte förmögenhetsbeskattas inte heller kommer att påverka förutsättningarna för att den skattskyldige skall medges skattereduktion. En annan ordning skulle medföra ett ansökningsförfarande med åtföljande manuell hantering. Vidare är det svårt att motivera att företagsförmögenhet skall medräknas i detta sammanhang men inte vid förmögenhetsbeskattningen enligt SFL.

En direkt tillämpning av det förmögenhetsbegrepp som definieras i SFL skulle dock innebära att den permanenta bostaden skulle komma att ingå i den skattskyldiges förmögenhet. Regeringen anser inte att detta är tillfredsställande. En lösning på detta problem kan vara att den beskattningsbara förmögenheten minskas med taxeringsvärdet på den permanenta bostaden. Det är dock inte rimligt att en sådan regel också skall gälla för bostäder med förhållandevis höga taxeringsvärden. Därför bör den beskattningsbara förmögenheten minskas med taxeringsvärdet på

den skattskyldiges permanenta bostad, dock att en sådan reduktion aldrig får vara större än 3 miljoner kr.

En särskild fråga är på vilket sätt förmögenheten skall beaktas. Som framgår ovan kommer förmögenheten att beaktas först efter att avdrag om 1 miljon kr respektive 1,5 miljoner kr gjorts för fribelopp. Vidare får förmögenheten minskas med taxeringsvärdet på den aktuella permanentbostaden, dock med högst 3 miljoner kr. Det är således i dessa fall fråga om stora förmögenheter som direkt bör ha en påtaglig effekt på möjligheten att medges skattereduktion. För att undvika marginaleffekter bör dock rätten till skattereduktion inte upphöra så snart hushållets förmögenhet blir så hög att den skall beaktas i detta sammanhang. En rimlig avvägning nås om 15 procent av hushållets förmögenhet efter de ovannämnda avdragen räknas som inkomst årligen. I sammanhanget kan nämnas att 15 procent av ett hushålls nettoförmögenhet som överstiger 100 000 kr inkluderas i den bidragsgrundande inkomsten enligt 5 § lagen (1993:737) om bostadsbidrag.

Här föreslås således att 15 procent av den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet med avdrag för reduktionsfastighetens taxeringsvärde upp till 3 miljoner kr skall räknas som inkomst och läggas till summan av den skattskyldiges beskattningsbara förvärvsinkomst och hans inkomst av kapital. Ingår ytterligare personer i den skattskyldiges hushåll skall deras respektive inkomster och förmögenheter behandlas på motsvarande sätt vid beräkningen av hushållsinkomsten. Detsamma gäller om hushållsmedlemmarna gemensamt äger reduktionsfastigheten.

I budgetpropositionen för 2002 (prop. 2001/2002:1) föreslås att fribeloppen vid förmögenhetsbeskattningen höjs till 1,5 miljoner kr för ensamstående och till 2 miljoner kr för sambeskattade par. Höjningen föreslås gälla fr.o.m. 2003 års taxering.

5.5 Efterlevande

Regeringens förslag: Efterlevande make, sambo och underåriga barn ges under vissa förutsättningar rätt till skattereduktion i samband med skifte efter dödsfall även om inte reduktionsfastigheten ägs under hela beskattningsåret. Om efterlevande make, sambo eller underårigt barn är delägare i dödsboet kan detta under vissa förutsättningar erhålla skattereduktion under dödsfallsåret och året efter dödsfallsåret.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förutom att underåriga barn inte omfattades och att dödsbo endast kunde erhålla skattereduktion under dödsfallsåret.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har särskilt kommenterat frågan

Skälen för regeringens förslag: För att rätt till skattereduktion skall föreligga skall en fysisk person ha ägt och varit bosatt på fastigheten under hela beskattningsåret. För att underlätta för efterlevande make eller sambo att bo kvar i händelse av makens eller sambons bortgång bör skattereduktion även kunna medges under vissa förutsättningar vid dödsfall även om inte den skattskyldige ägt fastigheten under hela året. Utgångspunkten är att den efterlevande genom ett familjerättsligt fång

övertar fastigheten. Av samma skäl bör dödsbo under vissa förutsättningar ges rätt till skattereduktion.

Lagrådet har påpekat att efterlevande hemmavarande barn under 18 år som är arvinge eller testamentstagare enligt det remitterade förslaget inte ges rätt till skattereduktion på samma villkor som efterlevande make eller sambo, trots att barnens inkomster räknas med när hushållsinkomsten bestäms. Lagrådet anser denna olikhet i fråga om bestämmandet av kretsen av närstående hushållsmedlemmar som svårförklarlig. Mot bakgrund av Lagrådets synpunkter anser regeringen att underåriga barn skall behandlas på samma sätt som efterlevande make och sambo vid dödsfall. Vad gäller dödsbo har Lagrådet påpekat att det remitterade förslaget innebär att varken dödsboet eller den efterlevande kan komma i åtnjutande av någon skattereduktion för året efter dödsfallsåret såvitt avser tiden fram till dess att skifte skett. Lagrådet förordar därför att dödsbo skall kunna tillgodoräknas skattereduktion också för året efter det år då dödsfallet inträffade. Regeringen delar Lagrådets uppfattning.

Bestämmelserna om efterlevande och dödsbo kommenteras närmare i författningskommentaren till 6,7 och 8 §§.

5.6 Justering för nyproducerade fastigheter

Regeringens förslag: Om halv fastighetsskatt betalas skall taxeringsvärdet överstiga 560 000 kr för att rätt till skattereduktion skall föreligga. Fastighetsskatt som beräknas på ett underlag som överstiger 3 miljoner kr eller mer reduceras inte.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Endast *Boverket* berör frågan genom att anföra att skattereduktionen högst bör uppgå till 50 procent av full fastighetsskatt, om en skattereduktion införs.

Skälen för regeringens förslag: Nyproducerade småhus är fria från fastighetsskatt de fem första åren från färdigställandet och för de därpå följande fem åren betalas endast halv fastighetsskatt. Frågan uppstår hur hushåll som betalar halv fastighetsskatt skall behandlas när det gäller taxeringsvärdegränserna på 280 000 kr respektive 3 miljoner kr.

Avsikten med regeln är att reducera fastighetsskatten för hushåll som har låga inkomster relaterat till fastighetsskatten. Det har härvid ingen betydelse om hushållet betalar hel eller halv fastighetsskatt. Hushållsinkomsten skall således jämföras med fastighetsskatten. Vad gäller den nedre underlagsgränsen är meningen att fastighetsskatten skall reduceras till det högsta av 5 procent av hushållsinkomsten och (1,0 % av 280 000=) 2 800 kr om full fastighetsskatt utgår. Om hushållet betalar halv fastighetsskatt blir därför den nedre underlagsgränsen 560 000 kr eftersom fastighetsskatten vid detta taxeringsvärde är 2 800 kr.

Vad gäller den övre underlagsgränsen är syftet dels att reduktion inte skall medges för den del av fastighetsskatten som utgår på ett taxeringsvärde över 3 miljoner kr, dels att reduktion inte skall utgå när hushållsinkomsten överstiger 600 000 kr. Om taxeringsvärdegränsen även här fördubblas skulle reduktion av fastighetsskatten komma att utgå upp till ett taxeringsvärde på 6 miljoner kr när hushållsinkomsten

understiger 600 000 kr. Om taxeringsvärdegränsen på 3 miljoner kr behålls oförändrad kommer begränsning inte att utgå när hushållsinkomsten överstiger 300 000 kr. Övervägande skäl talar enligt regeringens mening för att behålla taxeringsvärdegränsen på 3 miljoner kr och alltså inte låta den fastighetsskatt som belöper på den del av taxeringsvärdet som överstiger 3 miljoner kr omfattas av reduktionen. Det betyder att skattereduktionen högst kan uppgå till 0,5 % (3 miljoner - 560 000=) 12 200 kr för hushåll som betalar halv fastighetsskatt.

Boverket har anfört att dessa regler inte behövs om Boverkets alternativa förslag införs som innebär att minst hälften av fastighetsskatten skall betalas. Regeringen har under avsnitt 5.1 motiverat grunddragen i sitt förslag om en begränsningsregel. Boverkets alternativa förslag strider mot dessa grunder och påverkar därför inte heller regeringens bedömning av hur justering skall ske när halv fastighetsskatt betalas.

5.7 Taxeringsenheter som innehåller flera värderingsenheter

Regeringens förslag: Skattereduktionen skall beräknas utifrån hushållets andel av fastighetsskatten för taxeringsenhetens samtliga värderingsenheter som utgör småhus med tillhörande tomtmark.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna. Endast ett fåtal remissinstanser har yttrat sig i denna fråga. *Riksskatteverket* förordar det i promemorian framlagda förslaget. *Kammarrätten i Stockholm* anför att promemorians förslag innebär ett incitament att inte redovisa några hyresinkomster.

Skälen för regeringens förslag: Det förekommer att det på en fastighet (taxeringsenhet) finns flera byggnader och därför flera värderingsenheter som utgör småhus. Detta kan vara fallet både på lantbruksenheter och på småhusenheter. Det är inte möjligt att med hjälp av befintliga skatteadministrativa system se i vilken av byggnaderna som ägaren till en fastighet är bosatt, eftersom enskilda folkbokförs på viss fastighet och inte i en viss byggnad.

Fastighetsbeskattningskommittén ansåg det önskvärt att underlaget för fastighetsskatten som skall prövas enligt begränsningsregeln inte omfattar andra småhus än det där den skattskyldige är bosatt, dvs. permanentbostaden. Kommittén föreslog därför att begränsning endast skall medges för den fastighetsskatt som avser den värderingsenhet för småhus med tillhörande tomtmark som åsatts det högsta värdet. För lantbruksenheter innebär detta att begränsning endast medges för den skatt som belöper på det småhus med tillhörande tomtmark som enligt 8 kap. 3 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) utgör brukningscentrum.

Förslaget ger avsedd effekt när ett hushåll äger hela taxeringsenheten. Däremot kan resultatet diskuteras för de fall det finns ägare bosatta på olika småhus på taxeringsenheten.

Följande exempel illustrerar.

På en taxeringsenhet T finns det fyra småhus med tillhörande tomtmark (H1, H2, H3, H4). Varje småhus utgör en värderingsenhet. H1:s taxeringsvärde, inklusive tomtmark, är 2,2 miljoner kr, H2:s taxeringsvärde är 800 000 kr, H3:s taxeringsvärde är 700 000 kr och H4:s taxeringsvärde är 300 000 kr. T:s taxeringsvärde är 4 miljoner kr.

I H1 bor hushåll A, i H2 hushåll B, i H3 hushåll C och i H4 hushåll D. Samtliga hushåll är folkbokförda på fastigheten tillika taxeringsenheten T. Fastighetsskatten för T uppgår till 1,0 procent av 4 miljoner kr eller 40 000 kr.

Hushållets inkomster, ägarfördelning och fastighetsskatt framgår nedan.

<i>Hushåll Inkomst</i>	<i>Hushållets andel av tax. enheten</i>	<i>Fastighetsskatt</i>	<i>5 % av inkomsten</i>
A (H1) 150 000	22/40	22 000	7 500
B (H2) 125 000	8/40	8 000	6 250
C (H3) 100 000	7/40	7 000	5 000
D (H4) 150 000	3/40	3 000	7 500

Om begränsningsregeln tillämpas i enlighet med Fastighetsbeskattningskommitténs förslag och med justering av procentsatsen till 5 procent kommer H1 att vara reduktionsfastighet för samtliga hushåll. Fastighetsskatten för H1 är 1,0 procent av 2,2 miljoner kr eller 22 000 kr. För A är fastighetsskatten för H1 22/40 av 22 000 kr eller 12 100 kr. För B är fastighetsskatten för H1 8/40 av 22 000 kr eller 4 400 kr. För C är fastighetsskatten för H1 7/40 av 22 000 kr eller 3 850 kr. För D är fastighetsskatten för H1 3/40 av 22 000 kr eller 1 650 kr.

För A begränsas fastighetsskatten för H1 med $(12\ 100 - 7\ 500) = 4\ 600$ kr. Sammanlagd fastighetsskatt blir $(22\ 000 - 4\ 600) = 17\ 400$ kr. För B, C och D blir det ingen begränsning, eftersom de betalar mindre än 5 procent av sina respektive inkomster i fastighetsskatt för H1.

Hushåll B och C får således ingen reduktion trots att fastighetsskatten för deras del av T överstiger 5 procent av hushållsinkomsten. För B är 5 procent av hushållsinkomsten 6 250 kr medan fastighetsskatten blir 8 000 kr. För C är 5 procent av hushållsinkomsten 5 000 kr medan fastighetsskatten blir 7 000 kr. Vidare får A betala 17 400 kr i fastighetsskatt trots att 5 procent av hushållsinkomsten uppgår till 7 500 kr.

I promemorian föreslogs i stället att skattereduktionen beräknas utifrån hushållets andel av fastighetsskatten för taxeringsenhetens samtliga småhus med tomtmark.

Reduktionsfastigheten är i så fall T för samtliga hushåll. Fastighetsskatten för T är 1,0 procent av 4 miljoner kr eller 40 000 kr. För A reduceras fastighetsskatten till 7 500 kr. För B reduceras fastighetsskatten till 6 250 kr. För C reduceras fastighetsskatten till 5 000 kr. För D blir det ingen reduktion.

Promemorians lösning ger ett rimligare resultat i exemplet. Nedan ges ett exempel på hur resultatet kan bli om ett av hushållen äger hela taxeringsenheten.

Hushåll A som bor i H1 äger hela T. I H2 bor hushåll B som inte betalar någon hyra pga. släktskap till A. I H3 bor hushåll C som betalar 60 000 kr om året i hyra till A. Skattepliktig hyresinkomst för A antas vara 44 000 kr. I H4 bor hushåll D som betalar 30 000 kr om året i hyra till A. Skattepliktig hyresinkomst för A antas vara 20 000 kr.

Hushåll A har en hushållsinkomst på $150\,000 + 44\,000 + 20\,000 = 214\,000$ kr. 5 procent av hushållsinkomsten utgör 10 700 kr.

I enlighet med Fastighetsbeskattningskommitténs förslag beräknas skattereduktionen utifrån fastighetsskatten för H1. Fastighetsskatten för H1 är 1,0 procent av 2,2 miljoner kr eller 22 000 kr. Hela fastighetsskatten för T är 40 000 kr som A är skattskyldig för. Fastighetsskatten på H1 begränsas till 10 700 kr. Reduktionen uppgår till $(22\,000 - 10\,700) = 11\,300$ kr. Hushåll A får betala $(40\,000 - 11\,300) = 28\,700$ kr.

Promemorians förslaget innebär att skattereduktionen beräknas utifrån hushållets andel av fastighetsskatten för taxeringsenhetens samtliga småhus med tomtmark

A betalar 10 700 kr för fastighetsskatten på taxeringsvärdet upp till 3 miljoner kr samt 10 000 kr för fastighetsskatten på taxeringsvärdet därutöver. A får alltså betala 20 700 kr.

Här ger båda förslagen rimliga resultat. Promemorians förslag förslaget har dock nackdelen att A får tillgodoräkna sig värdet på småhusenheter som hyrs ut och som hushållet inte bor i. Detta kompenseras dock till viss del genom att hyresinkomster medräknas samt genom den övre taxeringsvärdegränsen på 3 miljoner kr. *Kammarrätten i Stockholm* har anfört att hushåll A kommer att få tillgodoräkna sig värdet av övriga värderingsenheter även om någon hyra inte tas ut. I sådant fall kommer skattereduktionen att uppgå till högre belopp än om hyra tas ut. Domstolen konstaterar att modellen innebär ett incitament för hushållet att inte redovisa några skattepliktiga hyresinkomster.

Promemorians förslag ger rimliga resultat både då det finns ägare bosatta på olika värderingsenheter och då det endast finns en ägare. Sammantaget förefaller det därför enligt regeringens mening mest lämpligt att använda sig av denna modell. I denna bedömning har även vägts in den av Kammarrätten i Stockholm gjorda invändningen. I promemorian föreslogs att situationen med flera värderingsenheter som utgör småhus på en taxeringsenhet skulle regleras särskilt för att ge avsett resultat. Det är dock inte nödvändigt med en sådan reglering, eftersom det av 5 § lagförslaget följer att reduktionsfastigheten är hela den fastighet, varpå den skattskyldige är bosatt. Av 12 § framgår vidare att skattereduktionen beräknas utifrån den skattskyldiges del av fastighetsskatten för reduktionsfastigheten.

5.8 Förfarandet

Regeringens förslag: Fastighetsägare tillgodoförs reduktionen genom ett i huvudsak maskinellt förfarande.

Promemorians förslag: Skattereduktionen tillgodoförs de fastighetsägare som kan sambeskattas till förmögenhetsskatt maskinellt. Övriga fastighetsägare skall lämna kompletterande uppgifter.

Remissinstanserna: *Riksskatteverket* är negativt till att utvidgningen av hushållsbegreppet medför att skattereduktionen inte kan tillgodoföras maskinellt.

Skälen för regeringens förslag: Förslaget i Finansdepartementets promemoria innebär att skattereduktionen skall beräknas utifrån hushållsinkomsten. Som hushållsmedlemmar räknas enligt promemorian personer som kan sambeskattas enligt 21 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, SFL, men även sambor enligt lagen (1987:232) om sambors gemensamma hem.

Regeringen har i avsnitt 5.2 frångått promemorians förslag när det gäller vilka som skall anses ingå i samma hushåll. Förslaget i nämnda avsnitt innebär att hushållsinkomsten endast skall beräknas gemensamt för fastighetsägare som kan sambeskattas enligt SFL. I övrigt sker beräkningen på individnivå. Det innebär att skattereduktionen i normalfallet kan tillgodoräknas med automatik. Det kan dock antas att viss manuell hantering kan bli nödvändig t.ex. i samband med att efterlevande make och dödsbo har rätt till skattereduktion enligt bestämmelserna i 6, 7 och 8 §§, vilka kommenteras i författningskommentaren.

Skattereduktionen kommer att tillgodoräknas den skattskyldige vid debitering av slutlig skatt enligt skattebetalningslagen (1997:483) och förfarandereglererna i den lagen blir tillämpliga. Vidare bör skattereduktionen tillgodoräknas den skattskyldige före skattereduktion enligt lagen (2000:1380) om skattereduktion för utgifter för vissa anslutningar för tele- och datakommunikation och skattereduktion enligt inkomstskattelagen (1999:1229) men efter skattereduktion enligt lagen (2000:1006) om skattereduktion på förvärvsinkomster vid 2002 års taxering.

5.9 Ikraftträdande

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 december 2001 och tillämpas första gången vid 2002 års taxering. Reglerna skall gälla för fastighetsskatt som tagits ut från och med den 1 januari 2001. Det är alltså fråga om retroaktiv lagstiftning till den skattskyldiges fördel.

6 Offentligfinansiella effekter m.m.

De offentligfinansiella effekterna av det här redovisade förslaget består dels av det skattebortfall som begränsningsregeln medför, dels av administrativa kostnader för skatteförvaltningen.

Enligt beräkningar utförda inom Finansdepartementet skulle förslaget medföra att omkring 100 000 personer medges skattereduktion. Det

totala skattebortfallet skulle uppgå till ca 230 miljoner kr år 2001. Beräkningarna är baserade på 2001 års taxeringsvärden och inkomstförhållandena enligt 2000 års taxering. Hushållets förmögenhet har inte inkluderats i beräkningen av den begränsningsgrundande hushållsinkomsten, men detta torde vara av marginell betydelse för utfallet.

Därtill kommer de administrativa kostnader som förslaget medför. Genomförandet av förslaget kräver information till allmänheten. Kostnader uppkommer således för framtagande av informationsmaterial, information genom massmedia m.m. Vidare uppkommer kostnader för utveckling av ett IT-system som anpassas till nuvarande taxeringssystem och för förvaltning av systemet. Slutligen kan man räkna med kostnader för skattemyndigheternas handläggning och i vissa fall manuella beslut. De totala administrativa kostnaderna har av Riksskatteverket uppskattats till 5 150 000 kr. Härefter har den årliga kostnaden uppskattats till 2 600 000 kr. Regeringens bedömning är att dessa ökade kostnader ryms inom skatteförvaltningens befintliga anslag.

Det kan vidare antas att ett mindre antal ärenden kommer att överklagas till de allmänna förvaltningsdomstolarna och medföra ökade kostnader. Regeringens bedömning är att dessa ökade kostnader för förvaltningsdomstolarna ryms inom befintliga anslag.

Begränsningsregeln och bostadsstödet

Fastighetsskatten påverkar storleken av bostadsstöd i form av bostadstillägg till pensionärer, bostadsbidrag till barnfamiljer m.fl. och bostadsbidrag till totalförsvarspliktiga.

I Riksförsäkringsverkets föreskrifter (RFFS 1998:9) framgår hur bostadskostnaden beräknas vid olika boendeformer. För boende i småhus får som bostadskostnad bl.a. räknas fastighetsskatt. Reglerna är så konstruerade att ett hushåll endast får räkna boendekostnaden upp till viss nivå som bidragsgrundande.

Riksförsäkringsverket (RFV) anför att verket överväger att inte reducera fastighetsskatten för skattereduktioner vid beräkning av bostadskostnaden. Anledningen är de stora administrativa komplikationer som annars skulle uppstå.

Regeringen konstaterar att en del fastighetsägare kommer att överkompenseras om inte skattereduktioner beaktas vid bedömningen av om rätt till bostadsstöd föreligger. Regeringen delar dock RFV:s bedömning och har därför för närvarande inte för avsikt att föreslå några förändringar i nuvarande regler för bostadstillägg för pensionärer eller bostadsbidrag.

7.1 Förslaget till lag om skattereduktion för fastighetsskatt

1 §

Av bestämmelsen framgår att reglerna om skattereduktion för fastighetsskatt gäller för dem som är fastighetsägare. Av 3 § följer att med ägare avses också sådana personer som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) skall jämföras med ägare, t.ex. tomträttsinnehavare. Sammantaget innebär detta att den personkrets – med ett undantag – som kan påföras fastighetsskatt enligt lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt också kan tillgodoföras skattereduktion. Undantaget tar sikte på att skattereduktionsreglerna bara gäller den som innehar en fastighet i Sverige. I praktiken torde denna inskränkning inte innebära att någon går miste om rätten till skattereduktion.

2 §

Av paragrafens *första stycke* framgår att termer och uttryck som förekommer i denna lag har samma betydelse som i fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

I *andra stycket* anges dock att termen taxeringsår har samma betydelse som i inkomstskattelagen (1999:1229), dvs. det kalenderår då taxeringsbeslut om den årliga taxeringen för ett beskattningsår skall meddelas enligt 4 kap. 2 § taxeringslagen (1990:324). I detta fall gäller alltså inte hänvisningen till fastighetstaxeringslagen som med taxeringsår menar det kalenderår för vilket fastighetstaxering bestäms.

Tredje stycket har utformats med 4 § lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt som förebild.

3 §

Bestämmelserna om skattereduktion för fastighetsskatt gäller inte bara dem som innehar en fastighet med äganderätt utan även dem som enligt bestämmelserna i 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) skall jämföras med ägare. Detta framgår av *första stycket*. Bestämmelsen har kommenterats i anslutning till kommentaren till 1 §.

I *andra stycket* berörs hushållsbegreppet. Hänvisningen till reglerna om sambeskattning i 21 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt innebär att i ett och samma hushåll ingår makar som levt tillsammans under beskattningsåret, sambor som tidigare har varit gifta med varandra eller som har eller haft barn med varandra, sambeskattade föräldrar och deras hemmavarande barn under 18 år samt en förälder som inte

sambeskattas med make eller sambo och dennes hemmavarande barn under 18 år. Dödsbo har i 8 § getts rätt till skattereduktion året efter dödsfallsåret. I dessa fall skall efterlevande make, sambo, eller barn som sambeskattats med dödsboet dödsfallsåret anses ingå i samma hushåll som dödsboet.

4 §

Bestämmelsen innebär att småhus som ägs av bostadsrättsföreningar eller andra juridiska personer än dödsbon inte kan tillgodoräknas skattereduktion.

5 §

I paragrafens *första stycke* anges ett antal villkor för att fastighetsägaren skall kunna tillgodoföras skattereduktion. Det första är att denne skall ha ägt och varit bosatt på fastigheten hela året före taxeringsåret. Det betyder att det år en fastighet förvärvas eller avyttras kan skattereduktion inte tillgodoföras ägaren. Vissa undantag från denna huvudregel finns i 6, 7 och 8 §§. Undantagen kan aktualiseras i samband med att ägaren avlider. Det andra villkoret är att fastigheten skall utgöra en småhusenhet eller utgöra ett småhus på en lantbruksenhet. I bestämmelsen anges särskilt att om småhuset ligger på en lantbruksenhet är det en förutsättning att småhuset är inrättat till bostad åt högst två familjer. Detta beror på att småhus på småhusenheter inte kan innehålla mer än två lägenheter medan småhus på lantbruk kan innehålla upp till tio lägenheter. Att bestämmelserna endast gäller fastigheter som finns i Sverige framgår av 1 §.

I *andra stycket* finns en bestämmelse som säger att det i ett hushåll endast kan finnas en reduktionsfastighet. Om t.ex. två makar är folkbokförda på var sin fastighet men ändå kan sambeskattas, kan endast en av fastigheterna räknas som reduktionsfastighet. Som reduktionsfastighet skall i sådana fall räknas den av fastigheterna som har högst taxeringsvärde. Bestämmelsen syftar till att förhindra att skattereduktionen beräknas utifrån summan av de två aktuella fastigheternas fastighetsskatt vilket skulle kunna uppnås genom att en av de sambeskattade skriver sig på familjens fritidsfastighet.

Av *tredje stycket* följer att frågan om bosättning avgörs enligt folkbokföringslagstiftningens bestämmelser.

6 §

Som motiverats i avsnitt 5.5 har hemmavarande barn under 18 år som är arvinge eller testamentstagare efter påpekande från *Lagrådet* getts rätt till skattereduktion på samma villkor som efterlevande make eller sambo.

I paragrafen regleras det fall att den skattskyldige under året före taxeringsåret förvärvat en fastighet genom arv eller testamente från en make, sambo eller förälder. Förvärvet kan också ha skett genom bodelning med anledning av en makes eller en sambos död. Den

skattskyldige uppfyller alltså inte det i 5 § uppställda kravet på att ha ägt fastigheten hela det aktuella året. Under de förutsättningar som anges i punkterna 1 – 4 kan den skattskyldige ändå tillgodoföras skattereduktion. Av punkten 2 framgår att det är två olika situationer som avses. Den första är att både dödsfallet och äganderättsövergången skett under året före taxeringsåret. Det andra är att dödsfallet skett ett tidigare år och att endast äganderättsövergången skett under det aktuella året. I det senare fallet kan dödsboet vid taxeringen för det år dödsfallet inträffade ha tillgodoförts skattereduktion enligt bestämmelserna i 7 §.

7 §

Som motiverats i avsnitt 5.5 kommer även dödsbo där hemmavarande barn under 18 år är delägare att kunna erhålla skattereduktion på samma sätt som dödsbo där efterlevande make eller sambo är delägare.

Bestämmelsen tar sikte på det fallet att ett dödsbo äger en fastighet. Under de förutsättningar som anges i punkterna 1–4 kan dödsboet tillgodoföras skattereduktion vid den taxering som sker året efter det år dödsfallet inträffade. Vid beräkning av skattereduktionen enligt 8–12 §§ är det alltså dödsboets inkomster som avses och den fastighetsskatt som dödsboet påförts. I dödsboets inkomster ingår den dödes inkomst.

8 §

I bestämmelsen, som är ny i förhållande till lagrådsremissen, ges dödsbo rätt till skattereduktion också för året efter det då dödsfallet inträffade. Bestämmelsen tar sikte på det förhållandet att det sällan torde vara möjligt att skifta dödsboet dödsfallsåret om dödsfallet inträffar mot årets slut. Bestämmelsen har tillkommit på *Lagrådets* förslag.

9 §

Bestämmelsen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. I bestämmelsen anges att ett avräkningsunderlag och ett spärrbelopp skall fastställas för att beräkna skattereduktionen. Termen avräkningsunderlag har införts på förslag av Lagrådet och ersatt skattebelopp. Anledningen är att det ansetts i viss mån missvisande med termen skattebelopp med hänsyn till föreskriften i 10 § om högsta belopp.

10 §

Bestämmelsen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag med en redaktionell ändring. Anpassning har skett till att regeringen i budgetpropositionen för 2002 (prop. 2001/2002:1) föreslagit att skattesatsen sänks från 1,2 till 1,0 procent med retroaktiv verkan från den 1 januari 2001. Bestämmelsens *första stycke* anger hur avräkningsunderlaget beräknas. Avräkningsunderlaget motsvarar den fastighetsskatt som den skattskyldige har påförts för sin fastighet eller, i förekommande fall, del av fastighet. Avräkningsunderlaget får inte

fastställas till ett högre belopp än 30 000 kr eller, då halv fastighetsskatt utgår, 15 000 kr, vilket motsvarar fastighetsskatten för en fastighet med ett taxeringsvärde på 3 miljoner kr. Det betyder att någon skattereduktion inte kan komma i fråga för fastighetsskatt som beräknats på ett underlag som överstiger 3 miljoner kr. Om den skattskyldige förvärvat en andel av en fastighet på det sätt som anges i 6 § men redan tidigare ägt en andel av fastigheten och villkoren i 5 § är uppfyllda för den delen innebär bestämmelsen att avräkningsunderlaget skall beräknas utifrån den sammanlagda fastighetsskatten. En efterlevande make kan t.ex. ärva makens andel och själv äga andra hälften av en fastighet. I dessa fall skall avräkningsunderlaget fastställas utifrån den efterlevandes sammanlagda fastighetsskatt.

I *andra stycket* anges att avräkningsunderlaget beräknas gemensamt om flera delägare ingår i samma hushåll.

I *tredje stycket* anges att avräkningsunderlaget också skall beräknas gemensamt då ett dödsbo ägt reduktionsfastigheten fram till ett skifte och den efterlevande härefter ägt fastigheten.

11 §

Bestämmelsen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. I första stycket anges att spärrbeloppet är fem procent av summan av den skattskyldiges förvärvsinkomster, överskottet av hans kapitalinkomster samt 15 procent av hans på visst sätt beräknade förmögenhet. Med förvärvsinkomster avses enligt 1 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229) inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet. Endast överskott i inkomstslaget kapital beaktas. Redovisar den skattskyldige ett underskott – t.ex. på grund av stora ränteutgifter – påverkas inte den reduktionsgrundande inkomsten. En hushållsmedlems underskott får inte heller kvittas mot annan hushållsmedlems överskott i inkomstslaget kapital. När det gäller förmögenheten är utgångspunkten den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet, dvs hans skattepliktiga förmögenhet minskad med fribeloppet. Den sålunda beräknade beskattningsbara förmögenheten skall härefter minskas med ett belopp som motsvarar reduktionsfastighetens taxeringsvärde. I lagrådsremissen fanns bestämmelser om hur reduktionsgrundande inkomst skulle beräknas i en särskild bestämmelse i 12 §. Lagrådet fann uttrycket reduktionsgrundande inkomst missvisande eftersom avsikten var att denna skulle bestämmas med hänsyn även till den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet. Genom att inarbeta bestämmelsen i 11 § om spärrbelopp på sätt Lagrådet föreslagit bortfaller behovet av att använda det berörda uttrycket. Inarbetningen medför, som Lagrådet påpekat, att behovet av att hänvisa till bestämmelser framåt bortfaller.

I *andra stycket* regleras två olika fall. Det ena är att det finns fler personer i den skattskyldiges hushåll, dvs. personer med vilka fastighetsägaren kan sambeskattas. Det andra fallet är att det i hushållet – dvs. i den krets av personer som kan sambeskattas – finns delägare i fastigheten. I båda dessa fall beräknas den reduktionsgrundande inkomsten gemensamt för hushållsmedlemmarna.

Enligt *tredje stycket* får spärrbeloppet inte fastställas till ett lägre belopp än 2 800 kr. Beloppet motsvarar fastighetsskatten på ett

taxeringsvärde om 280 000 kr ($1,0 \% \times 280\,000 = 2\,800$), dvs. den nedre underlagsgränsen. När halv fastighetsskatt utgår är taxeringsvärdegränsen 560 000 kr. Bestämmelsen innebär att skattereduktionen aldrig kan medföra att fastighetsskatten efter avdrag för skattereduktion blir lägre än 2 800 kr.

12 §

Bestämmelsen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag med en redaktionell ändring. Av bestämmelsens *första stycke* framgår hur skattereduktionen skall beräknas. Bestämmelsen är konstruerad på så sätt att avräkningsunderlaget jämförs med ett spärrbelopp. Om avräkningsunderlaget överstiger spärrbeloppet medges skattereduktion med ett belopp motsvarande skillnaden mellan avräkningsunderlaget och spärrbeloppet.

Andra stycket anger att reduktionsbeloppet skall fördelas mellan flera delägare som ingår i samma hushåll eller mellan dödsbo och efterlevande som ägt reduktionsfastigheten vid olika tidpunkter i proportion till deras inbördes andelar av den fastighetsskatt som hänförs till reduktionsfastigheten.

13 §

I paragrafen ges en upplysning om att bestämmelser om att hänsyn skall tas till skattereduktionen vid beslut om slutlig skatt finns i skattebetalningslagen (1997:483). Reglerna i skattebetalningslagen om omprövning i 21 kap. och om överklagande i 22 kap. kommer att bli tillämpliga på ärenden och mål om skattereduktion för fastighetsskatt.

14 §

I paragrafen anges hur skattereduktionen skall utföras.

Övergångsbestämmelserna

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 december 2001 och tillämpas första gången vid 2002 års taxering. Formuleringen innebär att reglerna ges retroaktiv tillämpning från den 1 januari 2001. När skattereduktionen skall beräknas är det alltså fråga om att beakta den fastighetsskatt som påförts för hela år 2001.

7.2 Förslaget till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

Prop. 2001/02:3

11 kap.

9 §

Skattereduktion för fastighetskatt enligt den nya lagen har tagits in i *andra stycket* punkt 2.

7.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

6 a kap.

Riksdagen beslutade före sommaren om en systematisk förändring av reglerna om skattebefrielse i lagen (1994:1776) om skatt på energi (prop. 2000/01:118, bet. 2000/01SkU126, rskr 2000/01:240, SFS 2001:518) Förändringen trädde i kraft den 1 oktober 2001. Genom förändringen har i stort sett alla de situationer som kan medföra skattebefrielse samlats i ett nytt kapitel, 6 a kap. Syftet med ändringen var endast att förenkla tillämpningen av reglerna om skattebefrielse. Några materiella ändringar var alltså inte avsedda.

1 §

Skattefriheten för bränsle som förbrukas i luftfartyg, när luftfartyget inte används för privat ändamål, omfattar inte längre skattebefriad omärkt olja, t.ex. omärkt flygfotogen (jfr 1 § 5 a med 7 kap. 5 a § i dess lydelse enligt 1995:1525). Skattebefrielse medges alltså numer endast för märkt olja. Detta var ingen avsedd effekt. Den som använder bränsle för något skattebefriat användningsområde måste i de allra flesta fall använda märkt olja för att få del av skattebefrielsen, se t.ex. bestämmelserna om skepp och båtar i punkterna 3 och 4. Detta har motiverats av kontrollskäl för att hindra att skattebefriad olja används för fordonsdrift. Skattebefrielsen för drift av luftfartyg har dock inte begränsats till märkt olja p.g.a. flygsäkerhetsskäl. För att återställa den tidigare ordningen ändras därför punkten 5 a). Ändringen innebär att omärkt olja, bl.a. omärkt flygfotogen, kan användas med skattebefrielse för drift av luftfartyg som inte används för privat ändamål.

Ändringen föreslås träda i kraft den 1 december 2001 men bör mot bakgrund av vad som anförts ovan tillämpas för tid från och med den 1 oktober 2001.

Det bör avslutningsvis påpekas att Sverige enligt artikel 8 b i rådets direktiv 92/81/EEG av den 19 oktober 1992 om harmonisering av strukturerna för punktskatter på mineraloljor (EGT L 316 31.10.1992 s. 12, Celex 392L0081), ändrat genom direktiv 92/108/EEG och 94/74/EG, inte under några omständigheter får beskatta flygfotogen som används för drift av luftfartyg i yrkesmässig verksamhet.

5 §

Enligt 7 kap. 7 § i dess lydelse enligt 1997:479 skulle vad som föreskrivs om avdrag för skatt på bensin och omärkt olja även tillämpas på bränsle för vilket motsvarande skatt skall betalas enligt 2 kap. 3 eller 4 §§. Exempel på bränslen som beskattas enligt dessa paragrafer är etanol och andra produkter som används som motorbränsle, men även vissa flytande och gasformiga kolväten som förbrukas för uppvärmning. Riksdagen beslutade i samma ärende som redogjorts för ovan att 7 kap. 7 § skulle upphävas och ersättas med uttryckliga bestämmelser om att bränsle som avses i 2 kap. 3 och 4 §§ endast skall ge rätt till skattebefrielse i fall då användandet av bensin och/eller omärkt olja ger rätt till skattebefrielse. Dessa bestämmelser togs in i 1 §. Genom ändringen kom dock begränsningen att gälla generellt för bränslen som beskattas enligt 2 kap. 3 eller 4 §§ och alltså inte bara i fall då motsvarande skatt som för bensin eller omärkt olja skall betalas.

Avsikten med den tidigare bestämmelsen i 7 kap. 7 § var att de bestämmelser om inskränkningar i avdragsbestämmelserna som särskilt gällde t.ex. bensin och omärkt olja även skulle tillämpas för de bränslen som med stöd av 2 kap. 3 eller 4 §§ skulle beskattas med de skattebelopp som gällde för bensin och omärkt olja. Motsvarande skatt som för bensin eller omärkt olja skall betalas när bränslen som avses i 2 kap. 3 eller 4 §§ säljs eller förbrukas som motorbränsle. Det är alltså endast i nyss nämnda fall som bränslen som avses i 2 kap. 3 eller 4 §§ inte skall ge rätt till skattebefrielse. Den ändring som riksdagen beslutat om innebar dock att skattebefrielse, till skillnad från tidigare, inte heller medges när bränslen som avses i 2 kap. 3 eller 4 § säljs eller förbrukas för drift av stationära motorer eller för uppvärmning. Detta var ingen avsedd effekt. För att återställa den tidigare ordningen föreskrivs därför i en ny paragraf att de begränsningar av skattebefrielsen i 1 § som gäller för bensin och omärkt olja endast skall tillämpas på bränsle för vilket motsvarande skatt skall betalas enligt 2 kap. 3 och 4 §§, dvs. bränslen som säljs eller förbrukas som motorbränsle. Denna bestämmelse skall i fortsättningen exklusivt reglera i vilka fall som bränsle som avses i 2 kap. 3 och 4 §§ får användas med skattebefrielse. De begränsningar i detta avseende som i dag följer av 1 § slopas därför.

Ändringen föreslås träda i kraft den 1 december 2001 men bör mot bakgrund av vad som anförts ovan tillämpas för tid från och med den 1 oktober 2001.

Sammanfattning av promemorian En begränsningsregel för fastighetsskatten genom skattereduktion

I 2001 års budgetproposition (prop. 2000/01:1) förklarade regeringen att det i regeringskansliet påbörjats ett arbete i syfte att tillskapa regler för att begränsa uttaget av fastighetsskatt. Reglerna skulle ta sikte på hushåll med låga inkomster som är bosatta i fastigheter med höga taxeringsvärden. Reglerna skulle ges retroaktiv tillämpning från den 1 januari 2001. Regeringen uttalade också att inriktningen på arbetet var att hushåll med normala inkomst- och förmögenhetsförhållanden inte skulle behöva betala mer än 6 procent av den sammanlagda hushållsinkomsten i fastighetsskatt. Vidare angav regeringen att bestämmelsen skulle utformas som en skattereduktionsregel.

I denna promemoria som utarbetats i Finansdepartementet presenteras ett lagförslag med denna inriktning. Förslaget bygger delvis på ett motsvarande förslag som Fastighetsbeskattningskommittén i maj 2000 lade fram i sitt slutbetänkande, SOU 2000:34, Likformig och neutral fastighetsbeskattnings. Kommittéförslaget har remissbehandlats.

De bestämmelser som föreslås i denna promemoria tar sikte på hushåll som består av en eller flera personer och som bosatta i småhus som innehas med äganderätt. Bestämmelserna innebär att fastighetsskatten efter skattereduktionen – med vissa inskränkningar och under vissa förutsättningar - inte skall överstiga 5 procent av hushållets sammanlagda inkomster. Skattereduktionen medges endast om taxeringsvärdet uppgår till ett visst minsta belopp. Den är också så konstruerad att ingen skattereduktion utgår om hushållsinkomsten överstiger 720 000 kr.

Reglerna omfattar både vanliga småhusenheter och småhus med tillhörande tomtmark på lantbruk som inte omfattar fler än två lägenheter. Småhus upplåtna med bostadsrätt omfattas inte. Småhuset skall vara ägarens på visst sätt definierade permanenta bostad och det är denne som medges skattereduktion. Skattereduktionen beräknas som skillnaden mellan ett skattebelopp och ett spärrbelopp. Skattebeloppet utgörs av den aktuella fastighetsskatten på den del av taxeringsvärdet som understiger 3 miljoner kr. Spärrbeloppet utgörs av 5 procent av hushållets på visst sätt beräknade inkomst. Spärrbeloppet kan aldrig understiga 2 760 kr vilket motsvarar fastighetsskatten för en småhusenhet med ett taxeringsvärde på 230 000 kr. Det betyder att skattereduktionen högst kan uppgå till 1,2 % $(3\,000\,000 - 230\,000) = 33\,240$ kr.

Saken kan också uttryckas så att för alla hushåll som äger och är bosatta i ett småhus vars taxeringsvärde överstiger 230 000 kr begränsas fastighetsskatten på följande vis:

Om hushållsinkomsten överstiger 55 200 kr medges skattereduktion så att fastighetsskatten efter reduktionen på den del av taxeringsvärdet som inte överstiger 3 miljoner kr uppgår till högst 5 procent av inkomsten. På den del av taxeringsvärdet som överstiger 3 miljoner kr utgår dock full fastighetsskatt. Efter reduktion uppgår fastighetsskatten då till 5 procent av hushållsinkomsten + 1,2 procent av taxeringsvärdet över 3 miljoner.

Om hushållsinkomsten uppgår till 55 200 kr eller mindre medges skattereduktion så att den del av fastighetsskatten som avser

taxeringsvärdet upp till 3 miljoner kr minskat med skattereduktionsbeloppet uppgår till 2 760 kr. Någon skattereduktion motsvarande fastighetsskatten som utgår för den del av taxeringsvärdet som överstiger 3 miljoner kr sker ej. I detta fall uppgår fastighetsskatten, om man beaktar skattereduktionen, till 2 760 kr + 1,2 procent av taxeringsvärdet över 3 miljoner kr.

I de fall hushållet inte äger hela småhuset måste hushållets andel av taxeringsvärdet överstiga 230 000 kr för att reduktion skall medges.

Om halv fastighetsskatt utgår måste taxeringsvärdet överstiga 460 000 kr för att skattereduktion skall medges.

De som ingår i fastighetsägarens hushåll är samma personkrets som sambeskattas med fastighetsägaren enligt reglerna om sambeskattning i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, SFL. Sambor utan barn och som heller inte haft barn tillsammans omfattas emellertid inte av sambeskattningsreglerna. Sådana sambor föreslås dock ingå i det hushållsbegrepp som här avses. Hushållsinkomsten beräknas som hushållsmedlemmarnas sammanlagda beskattningsbara förvärvsinkomst och kapitalinkomst. Den valda konstruktionen med ett tak för taxeringsvärdet innebär också att skattereduktion inte kan komma ifråga om hushållets sammanlagda inkomster överstiger ett visst belopp. I denna promemoria föreslås att taket, eller den övre underlagsgränsen, sätts till 3 miljoner kr. Fastighetsskatten på detta underlag uppgår till 36 000 kr vilket är mindre än 5 procent av en hushållsinkomst som överstiger 720 000 kr. Det föreslagna taket innebär således att ingen skattereduktion medges om hushållsinkomsten överstiger 720 000 kr.

Vid beräkning av hushållets inkomster skall hänsyn tas till hushållets förmögenhet. Förmögenheten beräknas enligt de regler som gäller enligt SFL. Hänsyn tas till de fribelopp som gäller för sambeskattade respektive ensamstående. Sedan hushållsförmögenheten beräknats reduceras det uppkomna beloppet med taxeringsvärdet på den aktuella fastigheten, dock inte i den mån taxeringsvärdet överstiger 3 miljoner kr. Av det återstående beloppet räknas 15 procent som förvärvsinkomst.

Särskilda regler finns för efterlevande make eller sambo samt för dödsbon. Reglerna gäller enbart fastigheter i Sverige.

Reglerna föreslås träda i kraft den 1 november 2001 och tillämpas första gången vid 2002 års taxering. Reglerna föreslås ges retroaktiv tillämpning från och med den 1 januari 2001.

I promemorian redogörs slutligen för det uppskovsinstitut för fastighetsskatt som finns i Danmark. Det lämnas emellertid inte här något motsvarande förslag för den svenska fastighetsskatten.

Lagförslag i promemorian En begränsningsregel för fastighetsskatten genom skattereduktion

Prop. 2001/02:3
Bilaga 2

Förslag till lag om skattereduktion för fastighetsskatt

Häri genom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

Tillämpningsområde

1 § Skattereduktion för fastighetsskatt medges ägare av fastighet under de förutsättningar och i den omfattning som anges i denna lag.

Definitioner

2 § Beteckningar och uttryck som används i denna lag har samma innebörd som i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt och fastighetstaxeringslagen (1979:1152) om inte annat anges eller framgår av sammanhanget.

Med taxeringsår avses taxeringsår enligt 1 kap. 12 § inkomstskattelagen.

Bestämmelserna i denna lag om fastighet som är småhusenhet eller lantbruksenhet gäller också beträffande del av fastighet, flera fastigheter eller delar av fastighet som är sådan enhet, om inte annat anges.

3 § Med hushåll avses i denna lag

1. sådana personer som enligt 21 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt skall sambeskattas, och

2. sådana sambor som utan att vara sambeskattade avses i lagen (1987:242) om sambors gemensamma hem.

Frågan om huruvida sådana sambor som avses i 2 skall anses ha utgjort ett hushåll under beskattningsåret skall bedömas enligt de bestämmelser om sambor som finns i 21 § andra stycket lagen om statlig förmögenhetsskatt.

Villkor för skattereduktion

Vem som kan medges skattereduktion

4 § Skattereduktion medges fysisk person som är skattskyldig till fastighetsskatt enligt lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt för fastighet i Sverige som utgörs av småhusenhet eller småhus med tillhörande tomtmark på lantbruksenhet. För lantbruksenhet gäller dock att skattereduktion inte medges för småhus som är inrättat till bostad åt minst tre familjer.

Av 8 § framgår att även dödsbo under vissa förhållanden kan medges skattereduktion.

5 § Skattereduktion medges endast om den skattskyldige är bosatt på den fastighet som avses i 4 § första stycket (*reduktionsbostaden*).

Är den skattskyldige bosatt i ett småhus på en taxeringsenhet vari ingår flera värderingsenheter som utgör småhus med tillhörande tomtmark, anses reduktionsbostaden utgöra den skattskyldiges eller, i fall som avses i 9 § andra stycket, hushållets andel av samtliga småhusenheter på taxeringsenheten.

Den skattskyldige anses bosatt på den fastighet där han rätteligen skall vara folkbokförd.

6 § Den skattskyldige skall ha ägt fastigheten och varit bosatt på den under hela det år som föregått taxeringsåret.

7 § Skattereduktion kan även medges om

1. den skattskyldige har förvärvat fastigheten genom arv eller testamente efter en make eller sambo, eller genom bodelning med anledning av makens eller sambons död, och

2. maken eller sambon ägde och var bosatt på fastigheten den 1 januari året före taxeringsåret och dessa förhållanden därefter bestått fram till dödsfallet, eller dennes dödsbo ägde fastigheten den 1 januari året före taxeringsåret och den skattskyldige efter denna tidpunkt har tillskiftats fastigheten, och

3. den skattskyldige var bosatt på fastigheten den 1 januari året för dödsfallet och detta förhållande därefter bestått fram till utgången av det aktuella året.

8 § Dödsbo kan medges skattereduktion om

1. den avlidne ägde och var bosatt på fastigheten den 1 januari året före taxeringsåret och dessa förhållanden därefter bestått fram till dödsfallet, och

2. en efterlevande make eller sambo är delägare i dödsboet och var bosatt på fastigheten under hela det år som föregått taxeringsåret.

Underlagsgränsen

9 § Skattereduktion medges endast om underlaget för den fastighetsskatt avseende reduktionsbostaden som påförts den skattskyldige uppgår till minst 230 000 kronor (*underlagsgränsen*). Om halv fastighetsskatt utgår enligt 3 § andra stycket lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt skall underlaget uppgå till minst 460 000 kr.

För personer som ingår i sådant hushåll som avses i 3 § beräknas underlaget gemensamt och utgörs av de sammanlagda underlagen för den fastighetsskatt avseende reduktionsbostaden som påförts dem.

Reduktionsbeloppet

10 § Vid beräkning av skattereduktionen fastställs ett skattebelopp och ett spärrbelopp enligt bestämmelserna i 11–14 §§. Om skattebeloppet överstiger spärrbeloppet medges skattereduktion med ett belopp motsvarande skillnaden mellan skattebeloppet och spärrbeloppet (*reduktionsbeloppet*).

För personer som ingår i sådant hushåll som avses i 3 § fördelas reduktionsbeloppet dem emellan i förhållande till storleken av vars och ens andel av den sammanlagda fastighetsskatten avseende reduktionsbostaden.

Skattebeloppet

11 § Skattebeloppet utgörs av den fastighetsskatt som påförts den skattskyldige enligt bestämmelserna i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt. Skattebeloppet får dock inte överstiga 36 000 kr eller, då halv fastighetsskatt utgår enligt 3 § andra stycket samma lag, 18 000 kr.

För personer som ingår i sådant hushåll som avses i 3 § beräknas skattebeloppet gemensamt och utgörs av summan av deras sammanlagda skattebelopp avseende reduktionsbostaden.

Spärrbeloppet

12 § Spärrbeloppet utgör fem procent av den skattskyldiges reduktionsgrundande inkomst beräknad enligt 13 och 14 §§.

Spärrbeloppet får inte i något fall fastställas till ett lägre belopp än 2 760 kronor.

Reduktionsgrundande inkomst

13 § Reduktionsgrundande inkomst utgörs av summan av

1. beskattningsbar förvärvsinkomst enligt 1 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229),

2. överskott av inkomst av kapital enligt 1 kap. 6 § inkomstskattelagen, och

3. 15 procent av förmögenheten beräknad enligt 14 §.

För personer som ingår i sådant hushåll som avses i 3 § beräknas den reduktionsgrundande inkomsten gemensamt och utgörs av deras sammanlagda inkomster beräknade enligt första stycket.

14 § Som förmögenhet räknas den beskattningsbara förmögenheten enligt 19 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt beräknad med undantag av taxeringsvärdet för reduktionsbostaden till den del detta inte överstiger 3 000 000 kronor.

För personer som ingår i sådant hushåll som avses i 3 § beräknas förmögenheten gemensamt och utgörs av deras sammanlagda förmögenheter beräknade enligt första stycket.

Förfaranderegler

Prop. 2001/02:3

Bilaga 2

15 § I fråga om skattereduktion enligt denna lag tillämpas bestämmelserna om skattereduktion i 65 kap. 12 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Skattereduktion enligt denna lag tillgodoräknas den skattskyldige före skattereduktion enligt inkomstskattelagen.

16 § I fråga om förfarandet enligt denna lag gäller bestämmelserna i taxeringslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2001 och tillämpas första gången vid 2002 års taxering.

Förslag till lag om ändring i lagen (1987:813) om homosexuella sambor

Härigenom föreskrivs att lagen (1987:813) om homosexuella sambor skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Om två personer bor tillsammans i ett homosexuellt förhållande, skall vad som gäller i fråga om sambor enligt följande lagar och bestämmelser tillämpas även på de homosexuella samborna:

1. lagen (1987:232) om sambors gemensamma hem,
 2. ärvdabalken,
 3. jordabalken,
 4. 10 kap. 9 § rättegångsbalken,
 5. 4 kap. 19 § första stycket utsökningsbalken,
 6. inkomstskattelagen (1999:1229),
 7. lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt,
 8. bostadsrättslagen (1991:614),
 9. lagen (1981:131) om kallelse på okända borgenärer,
 10. 5 kap. 18 § tredje stycket fastighetsbildningslagen (1970:988),
 11. 5 och 12 §§ lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument,
 12. 14 kap. 3 §, 4 § tredje stycket och 8 § tredje stycket vallagen (1997:157),
 13. 36 § första stycket lagen (1972:704) om kyrkofullmäktigeval, m.m.,
 14. 4 § lagen (1997:159) om brevröstning i vissa fall,
 15. 10 kap. 18 §, 11 kap. 2, 15 och 16 §§, 12 kap. 7 och 8 §§ samt 16 kap. 7 och 9 §§ föräldrabalken,
 16. säkerhetsskyddslagen (1996:627),
 17. lagen (1996:1231) om skattereduktion för fastighetsskatt i vissa fall vid 1997-2001 års taxeringar,
 18. lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
 19. 35 § andra stycket socialtjänstlagen (1980:620),
 20. 26 § tredje stycket hälso- och sjukvårdslagen (1982:763),
 20. 26 § tredje stycket hälso- och sjukvårdslagen (1982:763),
- samt*
21. 2 kap. 4 § utlänningslagen (1989:529).
 21. 2 kap. 4 § utlänningslagen (1989:529), *samt*
 22. lag (2001:000) om skattereduktion för fastighetsskatt.

Förutsätter dessa lagar eller bestämmelser att samborna skall vara ogifta, gäller det också de homosexuella samborna.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2001.

Förteckning över remissinstanser till promemorian En begränsningsregel för fastighetsskatten genom skattereduktion

Följande remissinstanser har avgett yttrande över promemorian En begränsningsregel för fastighetsskatten genom skattereduktion: Riksskatteverket, Riksförsäkringsverket, Boverket, Lantmäteriverket, Glesbygdsverket, Statskontoret, Riksrevisionsverket, Statistiska centralbyrån, Statens jordbruksverk, Göta hovrätt, Kammarrätten i Stockholm, Kammarrätten i Jönköping, Länsrätten i Uppsala län, Länsrätten i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Norrtälje kommun, Orust kommun, Juridiska fakulteten vid Uppsala universitet, Tekniska Högskolan i Stockholm, HSB:s Riksförbund, Riksbyggen, Villaägarnas Riksförbund, Sveriges Fastighetsägareförbund, SBC, Svenskt Näringsliv, Lantbrukarnas Riksförbund, Svenska kommunförbundet, Sveriges Jordägareförbund, Pensionärernas Riksorganisation, Sveriges Pensionärsförbund, Skärgårdens Intresseföreningars kontaktorganisation (SIKO), Landsorganisationen i Sverige (LO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO).

Yttranden har också kommit in från Riksbanken, Fredrika–Bremer–Förbundet, Sveriges Quinnoråd, Samverkansforum för kvinnor Sverige samt ett antal privatpersoner.

Förslag till lag om skattereduktion för fastighetsskatt

Häri genom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Ägare av fastighet i Sverige kan under de förutsättningar och i den omfattning som anges i denna lag tillgodoräknas skattereduktion.

2 § Termer och uttryck som används i denna lag har samma betydelse och tillämpningsområde som i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt och fastighetstaxeringslagen (1979:1152).

Med taxeringsår avses taxeringsår enligt 1 kap. 12 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Bestämmelserna i denna lag om fastighet som är småhusenhet eller lantbruksenhet gäller också del av fastighet, flera fastigheter eller delar av fastigheter som är sådan enhet.

3 § Med ägare avses även den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) skall likställas med ägare.

De personer som enligt 21 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt skall sambeskattas anses ingå i samma hushåll.

Villkor för skattereduktion

Vem som kan tillgodoräknas skattereduktion

4 § Skattereduktion kan tillgodoräknas fysisk person som är ägare av en fastighet för vilken han är skattskyldig till fastighetsskatt enligt lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt.

Av 7 § framgår att även dödsbo i vissa fall kan tillgodoräknas skattereduktion.

Reduktionsfastigheten

5 § Skattereduktion kan tillgodoräknas den som ägt en fastighet och varit bosatt där hela året före taxeringsåret om fastigheten utgörs av en småhusenhet eller ett småhus som är inrättat till bostad åt högst en eller två familjer med tillhörande tomtmark på en lantbruksenhet (*reduktionsfastigheten*).

Om det i ett hushåll finns flera fastigheter som uppfyller villkoren i första stycket anses endast den fastighet som har högst taxeringsvärde som reduktionsfastighet.

Den skattskyldige anses bosatt på den fastighet där han rätteligen skall vara folkbokförd.

6 § Skattereduktion kan oavsett bestämmelserna i 5 § tillgodoräknas den skattskyldige om denne året före taxeringsåret har förvärvat fastigheten genom arv eller testamente efter sin make eller sambo, eller genom bodelning med anledning av makens eller sambons död under förutsättning att

1. maken eller sambon ägde och var bosatt på fastigheten den 1 januari året före taxeringsåret och dessa förhållanden därefter bestått fram till dödsfallet, eller att dennes dödsbo ägde fastigheten den 1 januari året före taxeringsåret,

2. den skattskyldige var bosatt på fastigheten den 1 januari det år då dödsfallet inträffade och detta förhållande därefter bestått fram till utgången av året före taxeringsåret,

3. den skattskyldige fortfarande ägde fastigheten vid utgången av året före taxeringsåret, och

4. den skattskyldige vid utgången av det år dödsfallet inträffade sambeskattades med makens eller sambons dödsbo enligt bestämmelserna i 21 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt.

7 § Ett dödsbo kan tillgodoräknas skattereduktion för det år dödsfallet inträffade om

1. den avlidne ägde och var bosatt på fastigheten den 1 januari året före taxeringsåret och dessa förhållanden därefter bestått fram till dödsfallet,

2. en efterlevande make eller sambo är delägare i dödsboet och var bosatt på fastigheten under hela det år som föregått taxeringsåret,

3. dödsboet fortfarande ägde fastigheten vid utgången av året före taxeringsåret, och

4. den efterlevande maken eller sambon vid utgången av det år dödsfallet inträffade sambeskattas med makens eller sambons dödsbo enligt bestämmelserna i 21 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt.

Skattereduktionens storlek

8 § Vid beräkning av skattereduktionen fastställs ett skattebelopp och ett spärrbelopp enligt bestämmelserna i 9 och 10 §§.

Skattebeloppet

9 § Skattebeloppet utgörs av den fastighetsskatt som påförs den skattskyldige för reduktionsfastigheten enligt bestämmelserna i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt. Skattebeloppet får dock inte överstiga 36 000 kronor eller, då halv fastighetsskatt tas ut enligt 3 § andra stycket samma lag, 18 000 kronor.

Ägs reduktionsfastigheten av flera delägare som ingår i samma hushåll, beräknas skattebeloppet gemensamt.

10 § Spärrbeloppet är fem procent av den reduktionsgrundande inkomsten beräknad enligt 12 §.

Spärrbeloppet får inte fastställas till ett lägre belopp än 2 760 kronor.

Skattereduktionen

11 § Om skattebeloppet överstiger spärrbeloppet skall den skattskyldige tillgodoföras en skattereduktion som motsvarar skillnaden mellan skattebeloppet och spärrbeloppet.

Ägs reduktionsfastigheten av flera delägare som ingår i samma hushåll och överstiger skattebeloppet spärrbeloppet, skall varje delägare tillgodoföras en skattereduktion i förhållande till hans andel av den sammanlagda fastighetsskatten för reduktionsfastigheten.

Reduktionsgrundande inkomst

12 § Den skattskyldiges reduktionsgrundande inkomst utgörs av summan av

1. hans beskattningsbara förvärvsinkomst enligt 1 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229),

2. hans överskott i inkomstlaget kapital enligt 1 kap. 6 § inkomstskattelagen, och

3. 15 procent av hans beskattningsbara förmögenheten beräknad enligt 19 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt minskad med reduktionsfastighetens taxeringsvärde till den del det inte överstiger 3 000 000 kronor.

Om det finns fler medlemmar i den skattskyldiges hushåll, skall den reduktionsgrundande inkomsten beräknas gemensamt för dem. Detsamma gäller om reduktionsfastigheten ägs av flera delägare som ingår i samma hushåll.

Förfarandet

13 § Vid debitering av slutlig skatt enligt 11 kap. 9 § skattebetalningslagen (1997:483) skall hänsyn tas även till skattereduktion för fastighetsskatt.

14 § Skattereduktion för fastighetsskatt räknas av mot kommunal och statlig inkomstskatt enligt inkomstskattelagen (1999:1229) samt mot statlig fastighetsskatt.

Skattereduktion för fastighetsskatt tillgodoräknas den skattskyldige före skattereduktion enligt inkomstskattelagen och skattereduktion enligt lagen (2000:1380) om skattereduktion för utgifter för vissa anslutningar för tele- och datakommunikation, men efter skattereduktion enligt lagen (2000:1006) om skattereduktion på förvärvsinkomster vid 2002 års taxering.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2001 och tillämpas första gången vid 2002 års taxering.

Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 9 § skattebetalningslagen (1997:483) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.
9 §²

Skattemyndigheten fattar varje år beslut om skattens storlek enligt den årliga taxeringen (grundläggande beslut om slutlig skatt). Slutlig skatt kan bestämmas också genom omprövningsbeslut och till följd av beslut av domstol.

Med slutlig skatt avses summan av skatter och avgifter enligt 10 § minskad med skattereduktion enligt

1. lagen (2000:1006) om skattereduktion på förvärvsinkomster vid 2002 års taxering,

2. lagen (2000:1380) om skattereduktion för utgifter för vissa anslutningar för tele- och datakommunikation och

3. 65 kap. 9–12 §§ inkomstskattelagen (1999:1229).

2. lagen (2001:000) om skattereduktion för fastighetsskatt,

3. lagen (2000:1380) om skattereduktion för utgifter för vissa anslutningar för tele- och datakommunikation, och

4. 65 kap. 9–12 §§ inkomstskattelagen (1999:1229).

Denna lag träder i kraft den 1 december 2001.

² Senaste lydelse 2000:1382.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2001-09-13

Närvarande: f.d. justitierådet Hans Danelius, justitierådet Dag Victor, regeringsrådet Göran Schäder.

Enligt en lagrådsremiss den 20 juni 2001 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om skattereduktion för fastighetsskatt
2. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av departementssekreteraren Kaj Håkansson.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om skattereduktion för fastighetsskatt

Allmänt

Lagrådet avgav den 10 september 1998 yttrande över Finansdepartementets tidigare förslag till lag om nedsatt underlag för uttag av fastighetsskatt i vissa fall vid 1999-2000 års taxeringar. Förslaget gick ut på att lättnad i uttaget av fastighetsskatt skulle komma till stånd för fastigheter som vid fastighetstaxering betecknats som strandfastigheter eller strandnära fastigheter och som var belägna inom någon av ett antal uppräknade församlingar i Stockholms, Skåne och Västra Götalands län. Lagrådet fann det inte visat att denna begränsning av lagens tillämplighet till fastigheter inom vissa församlingar hade skett på ett rimligt sätt och framhöll att risken för att lika fall skulle komma att behandlas olika framstod som påtaglig.

Det nu remitterade lagförslaget har en generell geografisk tillämpning, och den kritik som riktades mot det tidigare förslaget kan därför inte med samma fog göras gällande mot det nya förslaget. Detta hindrar emellertid inte att det även med avseende på den nu föreslagna lagen kan finnas anledning att fråga sig om principen att lika fall skall behandlas lika har fullt ut respekterats.

Den föreslagna lagen om skattereduktion för fastighetsskatt innebär en avvikelse från vad som i allmänhet gäller i fråga om beskattning av fastigheter men berör också reglerna för beskattning av inkomst och förmögenhet, eftersom det är fastighetsägarens beskattningsbara inkomst och förmögenhet som skall vara avgörande för om det föreligger en rätt till skattereduktion (se 12 § första stycket i lagförslaget). Dessutom bygger förslaget på att sambeskattningsreglerna i lagen om statlig förmögenhetsskatt i viss utsträckning skall vara avgörande för rätten till sådan skattelättnad (se 3 § andra stycket och 12 § andra stycket i lagförslaget).

Eftersom den föreslagna lagen innefattar undantag från eljest gällande bestämmelser och skall tillämpas enbart på fastighetsägare som uppfyller särskilda villkor i fråga om sina ekonomiska förhållanden, leder lagen till att ett redan komplicerat skattesystem ytterligare kompliceras. Med nödvändighet uppkommer också nya gränsdragningsproblem, som det kan vara svårt att lösa på ett konsekvent och rättvist sätt.

En beskrivning av lagens ändamål lämnas i den allmänna motiveringen, där det erinras om de höjningar av taxeringsvärden som nyligen genomförts och som i vissa delar av landet skulle leda till kraftigt höjda fastighetsskatter om inte balanserande åtgärder vidtogs. Det framhålls särskilt att det finns ett antal hushåll vilkas inkomster är låga men som åläggs höga fastighetsskatter. Det anges vidare att detta framför allt gäller fastigheter som ägts under lång tid och som ligger i attraktiva områden där marknadsvärdena och därmed fastighetsskatten stigit kraftigt men att särskilda svårigheter också kan uppkomma för personer som nyligen bosatt sig permanent i attraktiva fritidsområden där taxeringsvärdena är höga och de lokala inkomstmöjligheterna ofta är begränsade (s. 14 i remissen).

Vid sidan av de grupper som särskilt omnämns i motiven – de som bott länge i attraktiva områden och de som bosatt sig permanent i attraktiva fritidsområden – finns också andra grupper som till följd av de höjda taxeringsvärdena möter liknande ekonomiska svårigheter men som inte kan dra fördel av lagens regler till följd av att underskott i inkomstslaget kapital – t. ex. på grund av höga ränteutgifter – inte påverkar bedömningen av om rätt till skattereduktion skall föreligga (se 12 § första stycket 2 i lagförslaget och s. 35 i remissen). Det enda skäl som anförts för denna avgränsning, nämligen att det finns anledning att förhindra en situation där hushåll genom hög skuldsättning kommer i fråga för begränsningsregeln (s. 24 i remissen), framstår som tämligen onyanserat och kan inte i alla de olika fall av skuldsättning som kan föreligga anses utgöra ett övertygande argument mot lättnader i fråga om fastighetsbeskattningen.

En viktig princip i den föreslagna lagen är att bedömningen av om eller i vilken utsträckning skattereduktion skall medges grundas inte enbart på fastighetsägarens utan på dennes och andra hushållsmedlemmars sammantagna ekonomiska förhållanden. Härigenom utsträcks principen om sambeskattningsprincipen, som i övrigt utmönstrats ur skattelagstiftningen utom såvitt gäller förmögenhetsskatten, till ett nytt område. Därtill kommer att lagförslaget i detta hänseende inte framstår som helt konsekvent. Kretsen av personer, vilkas inkomster och förmögenhet skall beaktas vid bestämmandet av reduktionsgrundande inkomst (se 12 § andra stycket i lagförslaget) är nämligen inte densamma som den krets av personer som kan få åtnjuta skattereduktion efter fastighetsägarens död (se 6 och 7 §§ i lagförslaget). I det förra hänseendet är det fråga om alla de personer som sambeskattas enligt 21 § lagen om statlig förmögenhetsskatt (se 3 § andra stycket och 12 § andra stycket i lagförslaget), dvs. makar, vissa sambor samt sambeskattade föräldrar och deras hemmavarande barn under 18 år, medan det, för att en arvinge eller testamentstagare skall få tillgodoräkna sig skattereduktion efter fastighetsägarens död eller för att ett dödsbo skall ha rätt till sådan skattelättnad, krävs att arvingen eller

testamentstagaren är den avlidnes make eller sambo (6 § i lagförslaget) eller att en make eller sambo är delägare i dödsboet (7 § i lagförslaget). Om det är ett hemmavarande barn under 18 år som är arvinge eller testamentstagare eller om ett sådant barn är delägare i dödsboet, är detta däremot enligt förslaget inte tillräckligt för att skattereduktion skall kunna erhållas efter fastighetsägarens död. Denna olikhet i fråga om bestämmandet av kretsen av närstående hushållsmedlemmar framstår som svårförklarlig.

De nu anförda exemplen illustrerar de problem som uppkommer när det gäller att avgränsa lagens tillämpningsområde på ett rimligt sätt och att ge personer i jämförbar situation en likvärdig behandling. Att lösningarna i detta sammanhang blir ganska schematiska och att de därigenom också kan te sig godtyckliga kan dock knappast helt undvikas. Lagrådet vill ändå förordna att lagförslaget, om det läggs till grund för lagstiftning, blir föremål för ytterligare överväganden i ljuset av de synpunkter som här anförts och under hänsynstagande till de förslag rörande enskilda bestämmelser som framläggs i det följande.

5 §

Enligt det remitterade förslaget skall den skattskyldige anses bosatt på den fastighet där han rätteligen skall vara folkbokförd.

Folkbokföringslagen (1991:481) bygger på principen att en person skall folkbokföras på den fastighet där han regelmässigt tillbringar sin dygnsvila. Från denna princip görs vissa undantag och vad som skall anses vara rätt folkbokföringsort är inte alltid lätt att fastställa. Bl.a. gäller enligt 15 § att en pensionär som flyttar till ett serviceboende för äldre får folkbokföras på en annan fastighet än den där den nya bostaden är belägen om det finns särskilda skäl. Därigenom öppnas en möjlighet för den som flyttar till ett sådant boende att vara kvarskrivnen på den fastighet där han tidigare varit bosatt. Men uttrycket i lagtexten att kvarskrivning kan medges om det finns ”särskilda skäl” ger inte intryck av att den enskilde kan välja om han vill vara kvarskrivnen eller ej. I den inte ovanliga situationen att två makar länge bott tillsammans på en fastighet och endast den ene, som kan vara ensam ägare till fastigheten, flyttar till ett serviceboende, medan den andre bor kvar, blir möjligheterna till kvarskrivning av avgörande betydelse för möjligheten att tillgodoräknas skattereduktion. Även de fall då båda makarna flyttar till serviceboende men har kvar sin tidigare bostadsfastighet för att tidvis kunna vistas i sitt gamla hem eller av annat skäl eller då en ensamstående äldre person flyttar till serviceboende men behåller sin tidigare bostad av liknande skäl förtjänar att uppmärksammas när det gäller frågan om rätt till skattereduktion.

Regler om kvarskrivning finns också i 16 § folkbokföringslagen. Där är situationen den, att en person, som riskerar att bli utsatt för brott, förföljelse eller allvarliga trakasserier på annat sätt, kan medges att vara kvarskrivnen på den gamla folkbokföringsorten även sedan han flyttat. Det torde innebära att personen i fråga rätteligen skall vara folkbokförd på den tidigare bostaden. Men om denna är såld och en bostadsfastighet har förvärvats på den nya bostadsorten, synes det remitterade förslaget

inte medge någon skattereduktion för fastighetsskatt avseende det faktiska boendet.

Lagrådet finner det vara av betydelse att dessa regler och deras betydelse för möjligheterna att erhålla skattereduktion närmare analyseras och att det närmare övervägs hur gränsen i dessa hänseenden lämpligen bör dras när det gäller rätten till skattereduktion.

6 §

Under återopande av vad som anförts i de allmänna inledande anmärkningarna förordar Lagrådet att rätten till skattereduktion efter fastighetsägarens död kommer att gälla inte enbart efterlevande make och sambo utan också annan arvinge eller testamentstagare som enligt 21 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt skall anses ha ingått i den avlidnes hushåll.

7 §

Under återopande av vad som anförts i de allmänna inledande anmärkningarna förordar Lagrådet att villkoren för rätten till skattereduktion enligt punkterna 2 och 4 ändras så att de kommer att omfatta inte endast efterlevande make och sambo utan också annan delägare i dödsboet som enligt 21 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt skall anses ha ingått i den avlidnes hushåll.

Vid föredragningen har upplysts att punkten 3 i 7 § i det remitterade förslaget enligt departementets bedömning bör utgå eftersom ett vidhållande av kravet på att dödsboet fortfarande skall äga fastigheten vid utgången av året före taxeringsåret innebär att dödsboet inte skulle kunna tillgodoräknas någon skattereduktion avseende det år då det skiftas. Denna förändring av det remitterade förslaget förefaller Lagrådet välbetänkt.

Ett dödsbo kan dock enligt förslaget medges skattereduktion endast för det år då dödsfallet inträffade. Om en efterlevande make eller sambo förvärvat fastigheten genom arv eller testamente efter sin make eller sambo eller efter bodelning efter denne, kan den nye ägaren tillgodoräknas skattereduktion endast för den tid av beskattningsåret under vilken han varit ägare. Om arvskifte eller bodelning kunnat ske samma år som dödsfallet uppstår inga tröskeeffekter. Vid dödsfall som inträffar mot årets slut torde det emellertid sällan vara möjligt att skifta boet redan samma år. Det innebär i sin tur att varken dödsboet eller den efterlevande kan komma i åtnjutande av någon skattereduktion för året efter dödsfallet såvitt avser tiden fram till dess att skifte skett.

Lagrådet förordar mot denna bakgrund att 7 § ändras även på så sätt att ett dödsbo skall kunna tillgodoräknas skattereduktion också för året efter det då dödsfallet inträffade.

8-12 §§

I 8-12 §§ finns bestämmelser om beräkningen av skattereduktionens storlek. I 9 § anges beräkningsgrunder för det belopp gentemot vilket avräkning skall ske. Den för beloppet valda termen skattebelopp framstår

därvid som i viss mån missvisande med hänsyn till föreskriften om ett högsta belopp. Termen torde med hänsyn härtill lämpligen kunna ersättas med något annat uttryck, t.ex. avräkningsunderlag.

I 10 § anges beräkningsgrunderna för det s.k. spärrbeloppet. I paragrafen hänvisas framåt till bestämmelser om reduktionsgrundande inkomst i 12 §. Hänvisningar av detta slag bör om möjligt undvikas. Uttrycket reduktionsgrundande inkomst framstår också som missvisande mot bakgrund av att avsikten är att denna skall bestämmas med hänsyn även till den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet. Om bestämmelserna i 12 § i stället inarbetas i 10 § bortfaller behovet av att hänvisa framåt och att använda det berörda uttrycket.

Med beaktande av de tillägg till 9 och 11 §§ som Finansdepartementet, enligt vad som upplysts vid föredragningen, ansett böra göras förordrar Lagrådet att 12 § utgår och att 8-11 §§ ges följande lydelse:

”Skattereduktionens storlek

8 § För beräkningen av skattereduktionen fastställs ett avräkningsunderlag och ett spärrbelopp enligt bestämmelserna i 9 och 10 §§.

Avräkningsunderlaget

9 § Avräkningsunderlaget är den fastighetsskatt som påförs den skattskyldige för reduktionsfastigheten enligt bestämmelserna i lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt, dock högst 36 000 kronor eller, då halv fastighetsskatt tas ut enligt 3 § andra stycket samma lag, 18 000 kronor.

Ägs reduktionsfastigheten av flera delägare som ingår i samma hushåll, skall ett gemensamt avräkningsunderlag fastställas för delägarna.

Har en fastighetsägare avlidit, skall avräkningsunderlaget beräknas gemensamt för dödsboet och den efterlevande om

1. förhållandena är sådana som avses i 7 § och
2. den efterlevande det år dödsfallet inträffade har förvärvat fastigheten på sätt som avses i 6 §.

Spärrbeloppet

10 § Spärrbeloppet är fem procent av summan av

1. den skattskyldiges beskattningsbara förvärvsinkomst enligt 1 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229)
2. den skattskyldiges överskott i inkomstslaget kapital enligt 1 kap. 6 § inkomstskattelagen och
3. 15 procent av den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet beräknad enligt 19 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt och minskad med reduktionsfastighetens taxeringsvärde till den del det inte överstiger 3 000 000 kronor.

Om det finns flera medlemmar i den skattskyldiges hushåll eller om reduktionsfastigheten ägs av flera delägare som ingår i samma hushåll, skall spärrbeloppet fastställas gemensamt för dem.

Spärrbeloppet får inte fastställas till ett lägre belopp än 2 760 kronor.

Skattereduktionen

11 § Om avräkningsunderlaget överstiger spärrbeloppet, skall den skattskyldige tillgodoräknas en skattereduktion som motsvarar skillnaden mellan avräkningsunderlaget och spärrbeloppet.

Om avräkningsunderlaget har beräknats gemensamt enligt 9 § andra eller tredje stycket och om det då överstiger spärrbeloppet, skall var och en tillgodoräknas skattereduktionen i förhållande till sin andel av den sammanlagda fastighetsskatten för reduktionsfastigheten.”

Förslaget till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 27 september 2001

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Thalén, Winberg, Ulvskog, Lindh, Sahlin, von Sydow, Östros, Messing, Engqvist, Larsson, Wärnersson, Lejon, Lövdén, Ringholm

Föredragande: statsrådet Ringholm

Regeringen beslutar proposition 2001/02:3 om en begränsningsregel för fastighetsskatten, m.m.